

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.411.7.3.2023

Jan Karczmarski
Nadleśniczy
Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe
Nadleśnictwo Miechów
os. Kolejowe 54A
32-200 Miechów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

R/23/004 – Gospodarka majątkowa i finansowa wybranych jednostek organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Miechów, os. Kolejowe 54A, 32-200 Miechów ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jan Karczmarski, Nadleśniczy Nadleśnictwa ² , od 10 lutego 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykonywanie zadań związanych ze sporządzaniem planów urządzania lasu 2. Wykonywanie zadań związanych ze sprzedażą pozyskanego drewna 3. Gospodarowanie majątkiem 4. Gospodarowanie środkami finansowymi oraz środkami funduszu leśnego
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do zakończenia czynności kontrolnych, z uwzględnieniem dokumentów sporządzonych przed i po tym okresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Wojciech Zdasień, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/105/2023 z 6 grudnia 2023 r. 2. Marlena Przybylak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/106/2023 z 6 grudnia 2023 r. 3. Jakub Mucha, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/110/2023 z 18 grudnia 2023 r. (akta kontroli str. 1-3)

¹ Dalej: Nadleśnictwo.

² Dalej także: Nadleśniczy.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Zarządzanie majątkiem Nadleśnictwa oraz gospodarowanie środkami finansowymi było prowadzone co do zasady prawidłowo, jednakże w części aspektów badanej działalności stwierdzono nieprawidłowości.

W kontrolowanej jednostce prawidłowo gospodarowano majątkiem, na co wskazuje przeprowadzone badanie poniesionych kosztów dotyczących zadań inwestycyjnych. Nadleśnictwo zgodnie z przepisami, rzetelnie i gospodarnie administrowało posiadanymi nieruchomościami w zakresie ich bieżącego utrzymania i dokonywania kontroli stanu technicznego budynków.

Majątkiem Nadleśnictwa dysponowano zgodnie z interesem ekonomicznym, a z wynajmowania powierzchni od podmiotów zewnętrznych korzystano w zakresie niezbędnym dla jego funkcjonowania. Ponadto prawidłowo prowadzono działania z zakresu polityki kadrowej i finansowej oraz rekrutacji nowych pracowników, jak i przekazywano darowizny na cele społecznie użyteczne. Celowo i gospodarnie wydatkowano środki na zakup usług obcych.

Podejmowane w Nadleśnictwie działania umożliwiły realizację procesu sprzedaży pozyskanego drewna. Realizowano również czynności mające na celu ustalenie cen sprzedaży drewna.

W kontrolowanej jednostce rzetelnie prowadzono działania zmierzające do opracowania Planu Urządzenia Lasu na lata 2023-2032, które umożliwiły prowadzenie gospodarki leśnej w Nadleśnictwie do momentu jego ostatecznego zatwierdzenia przez Ministra Klimatu i Środowiska 21 sierpnia 2023 r.

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono jednakże nieprawidłowości, polegające m.in. na: 1/ błędnym zastosowaniu zasady proporcjonalności przy sprzedaży jednego lokalu mieszkalnego, co skutkowało zaniżeniem przychodów Nadleśnictwa ze sprzedaży o łączną kwotę ponad 2,4 tys. zł; 2/ niepodjęciu rzetelnych działań na rzecz weryfikacji celowości organizacji wydarzeń promocyjno-edukacyjnych, na które wydatkowano łącznie 60,9 tys. zł; oraz 3/ przeklasyfikowaniu 236,29 m³ drewna, skutkującym zaniżeniem przychodów Nadleśnictwa w szacunkowej kwocie co najmniej 36,5 tys. zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonywanie zadań związanych ze sporządzaniem planów urządzenia lasów

Opis stanu faktycznego

1.1 Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krakowie⁶ zawarła 29 lipca 2021 r. umowę 01.271.6.2021 na sporządzenie projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Miechów na lata 2023-2032 wraz z prognozą oddziaływania tego planu na środowisko. Jednym z załączników do tej umowy i jednocześnie do specyfikacji warunków zamówienia był harmonogram postępu prac.

(akta kontroli str. 596-653)

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dalej: RDLP.

Protokoły kontroli bieżącej i odbioru robót urządzeniowych w zakresie poszczególnych etapów opracowania PUL oraz określenia zawansowania prac były sporządzane w wyniku czynności kontrolnych przeprowadzanych przez Nadleśniczego lub innych przedstawicieli Nadleśnictwa oraz przedstawicieli wykonawców⁷.

Końcowa kontrola i odbiór robót urządzeniowych nastąpiły 1 sierpnia 2023 r., a czynności te zostały przeprowadzone przez Zespół Zadaniowy do odbioru robót z RDLP. Zgodnie z postanowieniami umowy, zakończenie całości prac i zgłoszenie ich do odbioru miało nastąpić do 16 czerwca 2023 r.

W protokole zawarto zapis, że prace wykonane zostały zgodnie z ustaleniami Narady Techniczno-Gospodarczej, obowiązującymi instrukcjami, zasadami i przepisami prawnymi.

(akta kontroli str. 653-674)

Referat Nadleśniczego na Naradę Techniczno-Gospodarczą VI rewizji Planu Urządzenia Lasu pn. *Analiza Gospodarki leśnej Nadleśnictwa Miechów w okresie 1.01.2013 r. do 31.12.2022 r.*, został opatrzony datą 25 stycznia 2023 r. Narada ta odbyła się 27 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 593-595, 675-746)

W okresie prowadzenia prac nad Planem Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa na lata 2023-2032 Nadleśniczy prowadził na bieżąco korespondencję roboczą i uzgodnieniową m.in. z: wykonawcą projektu ww. planu, RDLP, Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Krakowie, Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska oraz Przedsiębiorstwem Geodezyjnym GEOPROF⁸.

(akta kontroli str. 593-594)

Nadleśniczy wyjaśnił, że nieznana jest mu przyczyna półtoramiesięcznego opóźnienia odbioru projektu Planu Urządzenia Lasu w stosunku do harmonogramu, gdyż Nadleśnictwo nie było stroną umowy.

(akta kontroli str. 2420)

1.2. Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa na lata 2023-2032 został zatwierdzony przez Ministra Klimatu i Środowiska 21 sierpnia 2023 r.

(akta kontroli str. 747-748)

W sprawie prowadzenia gospodarki leśnej od 1 stycznia 2023 r. do zatwierdzenia Planu Urządzenia Lasu, Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że (...) *Nadleśnictwo dysponowało takimi danymi od początku 2023 r., co umożliwiło prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu, gdyż (...) Prace nad PUL obejmowały bardzo długi okres czasu - prawie 3 lata, od zwołania Komisji Założeń Planu (KZP) w październiku 2020 r., do przekazania ostatecznych wydruków PUL w sierpniu 2023 r. Na te prace składało się szereg czynności zarówno po stronie wykonawcy PUL, zamawiającego (RDLP) oraz Nadleśnictwa. Ponadto Nadleśniczy wyjaśnił, że W trakcie prac wielokrotnie uzgadniano zakres, rozmiar jak i lokalizację zadań umożliwiającą prowadzenie prac z zakresu całej gospodarki leśnej (plany cięć, odnowień, pielęgnacji, melioracji, itd.) (...), a Zwieńczeniem prac było ostateczne zatwierdzenie projektu PUL dla Nadleśnictwa na Naradzie Techniczno-Gospodarczej, która odbyła się 27 stycznia 2023 r. Na stopień zaawansowania prac nad PUL, określony 21 grudnia 2022 r. na 70%, składało się pełne wykonanie terenowych prac planistycznych oraz wszelkich uzgodnień np.: planów cięć, zabiegów hodowlanych, zabiegów ochronnych itp., które były wielokrotnie uzgodnione w 2022 r. Natomiast*

⁷ Protokoły te zostały obejmowały osiem etapów i sporządzone zostały z datami obejmującymi okres od 19 sierpnia 2021 r. do 24 marca 2023 r.

⁸ W związku z umową zawartą przez Nadleśnictwo z tym podmiotem 27 lipca 2021 r., której przedmiotem były prace geodezyjno-kartograficzne w zakresie uaktualnienia stanu posiadania Nadleśnictwa.

pozostałe 30% dotyczyło już tylko prac kameralnych, których finalnym efektem były przekazane w sierpniu 2023 r. ostateczne materiały drukowane.

(akta kontroli str. 2420-2421)

Określone w uprzednio obowiązującym Planie Urządzenia Lasu limity pozyskania drewna⁹, obligatoryjne etaty cięć w użytkowaniu rębnym, powierzchniowe etaty cięć w użytkowaniu przedrębnym¹⁰ o orientacyjnej miąższości¹¹ oraz powierzchniowe etaty cięć w użytkowaniu przedrębnym¹², wynosiły odpowiednio: 710 906 m³, 418 106 m³, 292 800 m³ oraz 6 971,83 ha. W Planie Urządzenia Lasu na lata 2023-2032 wartości te zostały zwiększone i wynosiły odpowiednio: 782 764 m³, 482 264 m³, 300 500 m³ oraz 5 956,23 ha.

Wielkości uzyskanego przez Nadleśnictwo przychodu z tytułu sprzedaży drewna wynosiły łącznie 73 443,7 tys. zł, w tym: a/ w 2020 r. 13 888,2 tys. zł, b/ w 2021 r. 15 091,5 tys. zł, c/ w 2022 r. 18 530,2 tys. zł i d/ w 2023 r. 25 933,8 tys. zł.

W okresie od 1 stycznia do 20 sierpnia 2023 r. pozyskano 39 770,11 m³ drewna.

(akta kontroli str. 1257)

1.3. Z dokumentów przedstawionych przez Nadleśniczego, tj. z miesięcznych zestawień realizacji planu finansowo-gospodarczego na 2023 r. obejmujących m.in. wykonanie przychodów ogółem oraz informacje o pozyskanej masie drewna, stanowiących załączniki do sprawozdania LPiR-1 oraz z treści jego oświadczenia z 12 lutego 2024 r. wynikało, że w Nadleśnictwie sprawowano nadzór nad realizacją zapisów Planu Urządzenia Lasu 2023-2032 ustalonych dla 2023 r., w tym również monitorowano wielkość pozyskania drewna.

(akta kontroli str. 3288-3300)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W kontrolowanej jednostce rzetelnie prowadzono działania zmierzające do opracowania Planu Urządzenia Lasu na lata 2023-2032. Nadleśniczy aktywnie brał udział w procesie jego opracowywania, przedstawił analizę gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego Planu oraz końcowe ustalenia w sprawie organizacji prac urzędniowych oraz projekt Planu na potrzeby Narady Techniczno-Gospodarczej. Działania te umożliwiły prowadzenie gospodarki leśnej w Nadleśnictwie do momentu jego ostatecznego zatwierdzenia 21 sierpnia 2023 r. przez Ministra Klimatu i Środowiska.

OBSZAR

2. Wykonywanie zadań związanych ze sprzedażą pozyskanego drewna

Opis stanu
faktycznego

2.1. Nadleśniczy powierzył, w ramach obowiązków dotyczących zagospodarowania lasu, Zastępcy Nadleśniczego m.in. organizację wykonania i prowadzenie nadzoru nad pracami związanymi z pozyskaniem drewna.

W zakresie użytkowania lasu Zastępcy Nadleśniczego powierzono obowiązki m.in. w przedmiocie: a/ nadzoru obsługi Portalu Leśno-Drzewnego i aplikacji e-drewno, b/ nadzoru sporządzania i aktualizacji cennika detalicznej sprzedaży drewna, c/ organizacji i nadzorowania sprzedaży drewna i innych produktów leśnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie oraz na zasadzie najwyższej opłacalności.

(akta kontroli str. 12-13)

⁹ W ilości nie większej niż m³ grubizny netto.

¹⁰ W ilości nie większej niż m³ grubizny netto.

¹¹ W ilości nie większej niż m³ grubizny netto.

¹² W ha.

2.2. W latach 2020-2023 pozyskano¹³ w Nadleśnictwie łącznie 269 948 m³ drewna, w tym: a/ w 2020 r. – 70 087 m³, b/ w 2021 r. – 67 280 m³, c/ w 2022 r. – 59 822 m³ oraz d/ w 2023 r. – 73 979 m³.

Łączna wartość sprzedaży drewna¹⁴ w latach 2020-2023 wyniosła 73 771,2 tys. zł, przy czym wartość ta corocznie wzrastała i kształtowała się następująco: 1/ w 2020 r. – 13 952,8 tys. zł, 2/ w 2021 r. – 15 178,3 tys. zł, 3/ w 2022 r. – 18 618,3 tys. zł oraz 4/ w 2023 r. – 26 021,9 tys. zł.

Wraz ze wzrostem wartości sprzedaży ogółem w latach 2022-2023 r. względem lat 2020-2021 istotnie wzrosła uzyskiwana przeciętna cena sprzedaży 1 m³ drewna, która ukształtowała się w poszczególnych latach kontrolowanego okresu na poziomie odpowiednio: a/ w 2020 r. – 215,09 zł/m³, b/ w 2021 r. – 216,58 zł/m³, c/ w 2022 r. – 325,06 zł/m³ oraz d/ w 2023 r. – 359,63 zł/m³. Tym samym średnia cena 1 m³ drewna wzrosła w 2023 r. względem 2020 r. o 144,55 zł/m³, tj. 67,2%.

W latach 2021-2023 Nadleśniczy wydawał decyzje w sprawie ustalenia cen minimalnych obowiązujących w przetargu na Portalu Leśno-Drzewnym lub aplikacji e-drewno.¹⁵

W odniesieniu do 2020 r. analogiczna decyzja nie została wydana przez Nadleśniczego, który wyjaśnił m.in., że ceny zostały uzgodnione z Dyrektorem RDLP w wyniku prowadzonej korespondencji, co znalazło odzwierciedlenie w zatwierdzeniu przez Nadleśniczego w PL-D oferty sprzedaży (poprzez złożenie podpisu pod tą ofertą) i jednocześnie stanowiło akceptację cen uzgodnionych z Dyrektorem RDLP, bez wydawania odrębnej decyzji w omawianym przedmiocie.

(akta kontroli str. 3409-3456, 3691-3707)

2.3. Nadleśnictwo nie organizowało submisji sprzedaży drewna. Dyrektor RDLP postanawiał o przeprowadzeniu submisji drewna cennego każdorazowo wyznaczając Nadleśniczego Nadleśnictwa Brzesko na nadleśniczego wiodącego submisji. Ponadto Dyrektor RDLP zobowiązał nadleśnictwa dostarczające drewno na submisję do: a/ udzielenia Nadleśniczemu Nadleśnictwa Brzesko pełnomocnictwa; b/ dokonania alokacji drewna wyczerpującego znamiona drewna szczególnego celem skoncentrowania na wskazanym placu ekspozycyjnym.

Nadleśniczy corocznie w latach 2020-2022 udzielał Nadleśniczemu Nadleśnictwa Brzesko pełnomocnictwa „(...) w sprawach związanych z organizacją i przeprowadzeniem Submisji Drewna Cennego (...)”. W treści tych pełnomocnictw wskazywano także, że obejmowały one w szczególności: 1/ oznaczenie przyszłych nabywców losów na rynkach drewna szczególnego w postępowaniu submisyjnym; 2/ wydanie drewna nabywcom.

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo Miechów w związku z organizowanymi corocznie submisjami:

- w 2020 r. przeznaczyło na submisję 61 szt. drewna o łącznej masie 70,7 m³ wycenionego na 86,2 tys. zł (średnio 1 218,86 zł/m³); w wyniku submisji sprzedano całość przeznaczonego drewna za łączną kwotę 115,3 tys. zł (średnia uzyskana cena drewna – 1 630,60 zł/m³);
- w 2021 r. przeznaczyło na submisję 84 szt. drewna o łącznej masie 87,04 m³ wycenionego na 86,2 tys. zł (średnio 1 218,86 zł/m³); w wyniku submisji sprzedano 85,31 m³ drewna za łączną kwotę 227,4 tys. zł (średnia uzyskana cena

¹³ Dane na podstawie sprawozdań LPIO-9 Zestawienie obrotów drewnem.

¹⁴ Dane na podstawie sprawozdań LPIO-9 Zestawienie obrotów drewnem.

¹⁵ 1/ Decyzja nr 22 Nadleśniczego Nadleśnictw Miechów znak: ZG.802.201.2020 z 4 listopada 2020 r. w sprawie ustalenia cen wyjściowych obowiązujących w przetargu na PL-D w roku 2021; 2/ decyzja nr 15 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów znak: ZG.802.110.2021 z 4 października 2021 r. w sprawie ustalenia cen minimalnych obowiązujących w przetargu na PL-D oraz aplikacji e-drewno w roku 2022; 3/ decyzja nr 8 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów znak: ZG.800.1.2022 z 4 października 2022 r. w sprawie ustalenia cen minimalnych obowiązujących w przetargu na PL-D oraz aplikacji e-drewno w roku 2023.

drewna – 2 665,40 zł/m³);

- w 2022 r. przeznaczyło na submisję 40 szt. drewna o łącznej masie 45,18 m³ wycenionego na 80,6 tys. zł (średnio 1 783,60 zł/m³); w wyniku submisji sprzedano 39 szt. o łącznej masie 43,85 m³ drewna za łączną kwotę 156,1 tys. zł (średnia uzyskana cena drewna – 3 559,60 zł/m³);
- w 2023 r. przeznaczyło na submisję 61 szt. drewna o łącznej masie 76,32 m³ wycenionego łącznie na 96,8 tys. zł (średnio 1 268,92 zł/m³); w wyniku submisji sprzedano 58 szt. o łącznej masie 72,86 m³ za łączną kwotę 154,6 tys. zł (średnia uzyskana cena drewna wyniosła 2 122,52 zł/m³).

W wyniku zrealizowanych w latach 2020-2023 submisji Nadleśnictwo uzyskało przychody w łącznej kwocie 653,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 3409-3456, 3708-3726)

2.4. Nadleśnictwo w okresie objętym kontrolą nie prowadziło sprzedaży drewna w trybie negocjacji handlowych.

(akta kontroli str. 3707)

2.5. W okresie objętym kontrolą obowiązywało m.in. zarządzenie nr 6 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z dnia 1 lutego 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu sprzedaży drewna i produktów nieдрzewnych w Nadleśnictwie Miechów (znak ZG.802.3.2019). W zarządzeniu tym wyodrębniono m.in. § 4 *Sprzedaż detaliczna drewna i produktów nieдрzewnych*, § 5 *Zasady szczegółowe dotyczące sprzedaży detalicznej produktów nieдрzewnych* oraz § 6 *Zasady rozpatrywania reklamacji – sprzedaż detaliczna*. W postanowieniach tego zarządzenia wskazano m.in., że w sprzedaży detalicznej obowiązują ceny ustalone stosownym zarządzeniem Nadleśniczego (§ 4 ust. 5) oraz sprzedaż detaliczna drewna i produktów nieдрzewnych prowadzona jest dla osób fizycznych i przedsiębiorców.

Nadleśniczy ustalał cenniki sprzedaży detalicznej drewna i produktów nieдрzewnych¹⁶.

Struktura przychodów uzyskiwanych ze sprzedaży drewna wskazuje, że ceny drewna ukształtowane w cenniku sprzedaży detalicznej były co do zasady wyższe od poziomu cen uzyskiwanych w wyniku sprzedaży drewna w Portalu Leśno-Drzewnym oraz aplikacji e-drewno.

Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że powyższe wynikało m.in. z faktu, że *Sprzedaż dla klientów indywidualnych stanowi w stosunku do sprzedaży hurtowej dla przedsiębiorców znaczący nakład pracy (różne formy sprzedaży, małe ilości sprzedażowe, konieczność wydatku drewna w każdy dzień, obsługa kas fiskalnych i terminali płatniczych, gotówka, okazanie drewna do zakupu, wydatek małych ilości (konieczność dojazdu leśniczego), dyspozycyjność i kontrola nad wydatkiem, itd.)* co

¹⁶ 1/ Zarządzenie Nr 5 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z 28 stycznia 2019 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznej sprzedaży drewna i produktów nieдрzewnych (choinek, stroiszu, sadzonek) w Nadleśnictwie Miechów (znak ZG.802.1.2019); 2/ zarządzenie nr 6 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z 15 stycznia 2020 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznej sprzedaży drewna i produktów nieдрzewnych (choinek, stroiszu, sadzonek) w Nadleśnictwie Miechów (Znak: ZG.802.6.2020); 3/ zarządzenie Nr 6 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z 22 lutego 2021 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznej sprzedaży drewna i produktów nieдрzewnych (choinek, stroiszu) w Nadleśnictwie Miechów (Znak: ZG.802.10.2021); 4/ zarządzenie nr 22 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z 8 czerwca 2021 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznej sprzedaży drewna i produktów nieдрzewnych (choinek, stroiszu) w Nadleśnictwie Miechów (Znak: ZG.802.60.2021); 5/ zarządzenie Nr 27 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z 20 lipca 2021 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznej sprzedaży drewna i produktów nieдрzewnych (choinek, stroiszu) w Nadleśnictwie Miechów (ZG.802.80.2021); 6/ zarządzenie Nr 36 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z 26 listopada 2021 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznej sprzedaży drewna i produktów nieдрzewnych (choinek, stroiszu) w Nadleśnictwie Miechów (Znak: ZG.802.156.2021); 7/ zarządzenie Nr 39 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z 6 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznej sprzedaży drewna i produktów nieдрzewnych (choinek, stroiszu) w Nadleśnictwie Miechów (Znak: ZG.805.1.2022); 8/ zarządzenie Nr 1 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z 17 stycznia 2023 r. w sprawie wprowadzenia cennika detalicznej sprzedaży drewna i produktów nieдрzewnych (choinek, stroiszu) w Nadleśnictwie Miechów (Znak: ZG.801.1.2023).

przekłada się na wyższy poziom cen w cenniku detalicznym.

W latach 2020-2023 wolumen sprzedaży detalicznej drewna przez Nadleśnictwo wyniósł łącznie 50 371,43 m³ drewna, a uzyskane przychody z tego tytułu wyniosły łącznie 9 053 661,48 zł.

W poszczególnych latach w przypadku sprzedaży detalicznej:

- wolumen sprzedaży drewna, wyniósł: 1/ w 2020 r. – 8 719,22 m³; 2/ w 2021 r. – 10 089,16 m³ (115,7% wolumenu za 2020 r.); 3/ w 2022 r. – 15 027,85 m³ (149,0% wolumenu za 2021 r.) oraz [4] w 2023 r. – 16 535,20 m³ (110,00% wolumenu za 2022 r.); tym samym ilość sprzedanego drewna w 2023 r. była większa o 7 815,98 m³, tj. o 89,6% w porównaniu do 2020 r.;
- przychody ze sprzedaży drewna wyniosły: 1/ za 2020 r. – 1 240,4 tys. zł; 2/ za 2021 r. – 1 644,9 tys. zł (132,6% przychodów za 2020 r.); 3/ za 2022 r. – 3 443,7 tys. zł; 4/ za 2023 r. – 2 724,7 tys. zł (79,1% przychodów za 2022 r.);
- Nadleśnictwo uzyskało przychody ze sprzedaży: 1/ w 2020 r. – 67 sortymentów; 2/ w 2021 r. – 66 sortymentów; 3/ w 2022 r. – 66 sortymentów; 4/ w 2023 r. – 55 sortymentów;
- największy udział ilościowy w sprzedaży przypadł: 1/ w 2020 r. na sortyment DB S2AP¹⁷, w ramach którego sprzedano 2 086,9 m³ (co stanowiło 23,9% sprzedaży detalicznej) za łączną kwotę 318 tys. zł (25,6% udziału w przychodach ze sprzedaży detalicznej); 2/ w 2021 r. na sortyment DB S2AP, w ramach którego sprzedano 1 989,94 m³ drewna (19,7%) za łączną kwotę 308,2 tys. zł (18,7%); 3/ w 2022 r. na sortyment DB S2AP, w ramach którego sprzedano 2 515,24 m³ drewna (16,7%) za łączną kwotę 773,1 tys. zł (22,4%); 4/ w 2023 r. na sortyment DB S4D¹⁸, w ramach którego sprzedano 3 991,70 m³ (24,1%) za łączną kwotę 650,3 tys. zł (23,9%).

W latach 2022-2023 w porównaniu do lat 2020-2021 nastąpiła istotna zmiana struktury (według sortymentów) sprzedaży detalicznej, tj. ogólna ilość sprzedanego drewna S4 w latach 2022-2023 wyniosła odpowiednio 4 068,22 m³ (27,1% sprzedaży) oraz 12 998,07 m³ (78,6%), podczas gdy w latach 2020-2021 wartość ta kształtowała się odpowiednio na następujących poziomach: 810,86 m³ (9,3%) oraz 1 319,79 m³ (13,1%). Jednocześnie w 2023 r. nastąpił istotny spadek ilości sprzedanego na podstawie cennika sprzedaży detalicznej drewna S2AP, którego we wskazanym roku sprzedano 95,71 m³ (0,6%), podczas gdy w latach 2020-2022 sprzedaż ta wyniosła odpowiednio: 3 982,99 m³ (45,7%); 4 680,91 m³ (46,4%) oraz 7 290,80 m³ (48,5%). Ponadto w odniesieniu do 2023 r. w planie sprzedaży uwzględniono 2 080,0 m³ drewna S4 oraz 17 962,0 m³ drewna S2AP, podczas gdy faktyczny rozchód drewna S4 ukształtował się na poziomie 12 998,07 m³, a w przypadku drewna S2AP wyniósł 10 508,38 m³. Również odmiennie od przyjętego planu pozyskania drewna S4 w 2023 r., ukształtowanego na poziomie 3 040 m³, został zrealizowany poziom pozyskania tego drewna, który był ponad czterokrotnie wyższy od wartości planowanej i wyniósł 13 407 m³ (441,0% planu).

W latach 2022-2023 zostały wydane przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz Dyrektora RDLP m.in. następujące uregulowania lub wytyczne dotyczące sprzedaży drewna opałowego dla klientów indywidualnych:

- a) decyzja Nr 42 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 26 maja 2022 r. *w sprawie wytycznych kierunkowych wspierających możliwość nabywania przez*

¹⁷ Zgodnie z Załącznikiem nr 1 (pkt I. Podział surowca drzewnego) do Zarządzenia Nr 77 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych (Bul. Inf. LP z 2022 r. poz. 6, dalej: Zarządzenie w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna), drewno oznaczone symbolem S2AP oznacza nazwę „drewno średniowymiarowe stosowe grupa 2 – podgrupa AP ogólnego przeznaczenia”.

¹⁸ Zgodnie z Załącznikiem nr 1 (pkt I. Podział surowca drzewnego) do Zarządzenia w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna, drewno oznaczone symbolem S4 oznacza nazwę „drewno średniowymiarowe stosowe grupa 4 na cele opałowe”.

konsumentów – odbiorców indywidualnych, surowca drzewnego do celów opałowych (znak: EM.800.9.2022); w decyzji tej wskazano m.in., że: a/ W związku ze wzrostem cen energii oraz materiałów opałowych wprowadzam do stosowania wytyczne kierunkowe, których celem jest wspomaganie odbiorców indywidualnych (gospodarstw domowych) w możliwościach nabywania surowca drzewnego dla celów opałowych. (§ 1 ust. 1 załącznika do decyzji); b/ W przypadku braku możliwości zagospodarowania surowca S2AP w ramach umów zawartych na 2022 r. lub ponad wolumeny zakontraktowane do sprzedaży dopuszcza się zastępowanie surowca S2AP drewnem S4 przeznaczonym do sprzedaży detalicznej (§ 4 ust. 3); przywołana decyzja została przekazana do Nadleśnictwa pismem z 26 maja 2022 r. (ED.801.5.2022) Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych RDLP;

- b) pismo Zastępcy Dyrektora Generalnego ds. Ekonomicznych (z 25 października 2022 r., EM.802.57.2022), w którym zwrócono się do dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, m.in. o (...) *zintensyfikowanie działań mających na celu zapewnienie ciągłej dostępności drewna opałowego dla odbiorców indywidualnych w podległych (...) jednostkach (...)*; pismo to zostało przekazane do Nadleśnictwa pismem z 26 października 2022 r. (ED.801.5.2022) Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych RDLP;
- c) pismo Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych RDLP (z 22 sierpnia 2022 r., ED.802.5.2022), skierowane do nadleśniczych z terenu RDLP, w którym wskazano, że w związku z ustaleniami z narady Naczelników Wydziałów Gospodarki Drewnem¹⁹ z 9 sierpnia 2022 r., m.in. *Nie należy stosować limitu na drewno opałowe w puli detalicznej. (...), Pozyskanie drewna S2AP należy ograniczyć tylko do realizacji już zawartych umów. Przeznaczając to drewno jako S4 do zaspokojenia potrzeb lokalnej społeczności.*
- d) pismo Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych RDLP (z 4 stycznia 2023 r., ED.802.52.2022), skierowane do nadleśniczych z terenu RDLP, w którym wskazano m.in., że w związku z otrzymaniem dodatkowych wytycznych z Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych *Dla klientów indywidualnych (sprzedaż detaliczna) nie oferujemy drewna S2AP. Sortyment S2AP oferujemy do sprzedaży wyłącznie w procedurze ofertowej Portalu i aukcjach internetowych w aplikacji e-drewno a także w uzasadnionych przypadkach dla Przedsiębiorców (reklamacje, doładowanie transportu itp.).*

Uregulowania wewnętrzne²⁰ obowiązujące w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych dopuszczały sporządzenie dokumentu pn. *specyfikacja manipulacyjna*. Zgodnie z tymi regulacjami jest on dokumentem rozchodowo-przychodowym, który służy do udokumentowania przeklasyfikowania surowca drzewnego w przypadku zmiany jego jakości, wymiarów lub przeznaczenia z wcześniej odebranego drewna o innych cechach lub innym przeznaczeniu.

Analiza kontrolna wykazała, że w latach 2022-2024 (według stanu na 21 marca 2024 r.) sporządzonych zostało łącznie 210 specyfikacji manipulacyjnych, w tym:

- w 2022 r. – 27 specyfikacji manipulacyjnych (żadna z tych specyfikacja nie polegała na zmianie klasyfikacji drewna z S2AP na S4), w tym według stanu na 21 marca 2022 r. sporządzonych zostało pięć specyfikacji manipulacyjnych;
- w 2023 r. – 158 specyfikacji manipulacyjnych (99 z tych specyfikacji, tj. 62,7% polegało na zmianie klasyfikacji drewna z S2AP na S4), w tym według stanu na

¹⁹ Tj. narady, w której wzięli udział m.in. naczelnicy Wydziałów Gospodarki Drewnem z regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych.

²⁰ Załącznik nr 1 (pkt III.E) do Zarządzenia Nr 77 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych (Biul. Inf. LP z 2022 r. poz. 6). Dalej: Zarządzenie w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna.

21 marca 2023 r. sporządzonych zostało 56 specyfikacji manipulacyjnych (47 z tych specyfikacji, tj. 83,9% polegało na zmianie klasyfikacji drewna z S2AP na S4);

- w 2024 r. według stanu na 21 marca – 25 specyfikacji manipulacyjnych (pięć z tych specyfikacji, tj. 20,0% polegało na zmianie klasyfikacji drewna z S2AP na S4).

Spośród klasyfikacji manipulacyjnych 104 dotyczyło przeklasyfikowania łącznie 1 245,01 m³ drewna z S2AP na S4. Badaniem kontrolnym objęto próbę sześciu specyfikacji manipulacyjnych²¹ (tj. 5,8%), na podstawie których przeklasyfikowano łącznie 246,32 m³ drewna z sortymentu S2AP na S4 (tj. 19,8% przeklasyfikowanej w taki sposób masy drewna). Przywołane specyfikacje obejmowały łącznie 35 stosów drewna, dla których w 34 przypadkach w rejestrach odbioru drewna²² wskazywano na brak wad surowca.

W przywołanych specyfikacjach manipulacyjnych jako „przyczynę i cel manipulacji” każdorazowo wskazywano *Drewno przeznaczone do sprzedaży detalicznej*. Dokumenty te nie zawierały przy tym treści wskazujących na wystąpienie deprecjacji surowca, bądź stwierdzenie nieujawnionych uprzednio wad.

W ocenie NIK dokonywanie ww. przeklasyfikowania surowca było działaniem nieprawidłowym, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto, jak wynika z jednej specyfikacji manipulacyjnej²³ objętej analizą kontrolną, w wyniku której przeklasyfikowano drewno z sortymentu S4 na S2AP (9,03 m³), w dokumencie tym jako przyczynę i cel manipulacji określono *Znalezienie odbiorcy do zakupu surowca Konieczność zamiany sortymentu z S4 na S2AP aby odbiór był zgodny z umową*.

NIK wskazuje, że w latach 2022-2023 w Nadleśnictwie sprawozdawano istotnie większą ilość pozyskania drewna S4 w porównaniu do poziomów określonych w planach pozyskania drewna, jak również w poprzedzającym okresie. Stwierdzona tendencja w tym zakresie wykazuje zbieżność z wydawanymi zaleceniami/wytycznymi jednostek nadrzędnych, wedle których jednostki organizacyjne Lasów Państwowych m.in.: 1/ miały nie stosować limitu na drewno opałowe w puli detalicznej; 2/ miały nie oferować dla klientów indywidualnych (w sprzedaży detalicznej) drewna S2AP, a także 3/ odbierać drewno jako S4 w przypadku realizacji zobowiązań z tytułu umów na drewno S2AP.

(akta kontroli str. 3457-3690, 3781-4072)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W Nadleśnictwie w latach 2023-2024 dokonywano przeklasyfikowania surowca drzewnego z sortymentu S2AP na S4, uzasadniając tę czynność przeznaczeniem drewna do sprzedaży detalicznej, co było działaniem niegospodarnym.

Z objętej badaniem próby kontrolnej sześciu specyfikacji manipulacyjnych wynikało, że taka przesłanka była podstawą przeklasyfikowania łącznie 236,29 m³ surowca (tj. 19,8% masy drewna, które przeklasyfikowano z S2AP na S4)²⁴, w tym według gatunku: buk – 111,28 m³; dąb – 91,94 m³; brzoza – 13,89 m³; jawor – 13,18 m³; jesion 9,23 m³; grab – 3,59 m³; czereśnia – 3,21 m³. Z przedłożonych w toku kontroli danych wynikało m.in., że średnia uzyskana cena sprzedaży 1 m³ drewna w 2023 r.

²¹ [1] nr 5/1 z 13 stycznia 2023 r.; [2] nr 6/1 z 26 stycznia 2023 r.; [3] nr 3/1 z 8 lutego 2023 r.; [4] nr 2/6 z 14 lutego 2023 r.; [5] nr 3/5 z 20 lutego 2023 r.; oraz [6] nr 1/03/24/1 z 7 marca 2023 r.

²² Stosownie do Załącznika nr 1 (pkt III.A.1) załącznika do zarządzenia w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna rejestr odebranego drewna jest źródłowym dokumentem służącym do wpisywania w terenie danych z bezpośredniego pomiaru i klasyfikacji surowca drzewnego oraz miejsca pozyskiwania, kategorii użytkowania i innych informacji potrzebnych do wyliczenia wynagrodzeń, ewidencji posuszu.

²³ Nr 1/1003 z 6 września 2023 r.

²⁴ W wyniku sporządzenia specyfikacji manipulacyjnych ogółem przeklasyfikowano z sortymentu S2AP na S4 1245,01 m³ drewna (w tym m.in. według gatunku: dąb – 373,86 m³, buk – 281,99 m³, grab 86,47 m³).

na podstawie cennika sprzedaży detalicznej wyniosła dla gatunku: [1] buk – 162,84 zł/m³ dla drewna S4 oraz 333,00 zł/m³ dla drewna S2AP; [2] dąb – 162,92 zł/m³ dla drewna S4 oraz 323,00 zł/m³ dla drewna S2AP; [3] grab – 163,99 zł/m³ dla drewna S4 oraz 367,50 zł/m³ dla drewna S2AP; [4] jesion – 138,24 zł/m³ dla drewna S4 oraz 313,00 zł/m³ dla drewna S2AP; [5] czereśnia – 163,16 zł/m³ dla drewna S4 oraz 313,00 zł dla drewna S2AP/m³. Tym samym dla ww. pięciu gatunków (tj. 219,25 m³)²⁵ szacunkowa wartość różnicy pomiędzy przychodami możliwymi do uzyskania, a faktycznie uzyskanymi wyniosła co najmniej 36 509,90 zł²⁶. Ponadto wskazać należy, że specyfikacjami manipulacyjnymi, polegającymi na przespecyfikowaniu drewna z S2AP na S4, objęto łącznie 1 245,01 m³ drewna, a przeciętna uzyskana w 2023 r. cena sprzedaży 1 m³ drewna S2AP (242,74 zł) przedsiębiorcom była o 84,08 zł wyższa niż przeciętna cena 1 m³ drewna S4 (158,66 zł) sprzedawanego na podstawie cennika sprzedaży detalicznej.

Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że:

- w związku z wojną na Ukrainie wystąpiło wzmożone zapotrzebowanie na drewno do celów opałowych, a (...) *Lasy Państwowe podjęły szereg działań aby ustabilizować sytuację na rynku drzewnym i opanować panikę jaką wykazywała cała społeczność w obawie braku możliwości zapewnienia ogrzewania domostw w okresie zimowym*;
- Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, jak również dyrektorzy poszczególnych RDLP wydali szereg zarządzeń oraz wytycznych mający na celu ustabilizowanie powyższej sytuacji, a ponadto stwierdził, że w ślad za decyzją nr 42 DGLP z 26 maja 2022 r. Dyrektor Generalny pismem z 26 maja 2022 r.²⁷ wydał dodatkowe wytyczne, w których m.in. dopuszczona została zamiana surowca S2AP na surowiec S4 z przeznaczeniem na rynek detaliczny, głównie opał;
- Dyrektor RDLP w Krakowie pismem ED.802.5.2022 z (...) 22.08.2022 przekazał wytyczne z narady Naczelników Gospodarki Drewnem z (...) 9.08.2022 r., gdzie w pkt 5 zaleca cytuję „Pozyskanie drewna S2AP należy ograniczyć tylko do realizacji już zawartych umów. Przeznaczając to drewno jako S4 do zaspokojenia potrzeb lokalnej społeczności, czytaj – po zaspokojeniu zawartych umów, aby drewno o parametrach S2AP odbierać jako S4;
- Dyrektor RDLP w Krakowie pismem ED.802.52.2022 z 4 stycznia 2023 r. przekazał wytyczne nakazujące niesprzedawanie drewna S2AP dla klientów indywidualnych – aby jednoznacznie odróżnić drewno z puli ofertowej od drewna przeznaczonego do sprzedaży detalicznej; Nadleśniczy wskazał przy tym, że sortymenty S4 oraz S2AP według warunków technicznych posiadają takie same wady dopuszczające (zgnilizna, chodniki owadzie, ciała obce zwęglenia, itd.) do odebrania zamiennie tych sortymentów (różnią się nomenklaturą i przeznaczeniem do rozróżnienia w sprzedaży ofertowej/detalu).

Ponadto w odniesieniu do powyższego Nadleśniczy oraz Zastępca Nadleśniczego wyjaśnili m.in., że: [1] nieprzeprowadzanie specyfikacji manipulacyjnych w 2022 r. wynikało z faktu, że w 2022 r. drewno S2AP mogło być sprzedawane na podstawie cennika sprzedaży detalicznej; [2] przeprowadzenie w 2023 r. specyfikacji manipulacyjnych spowodowane było brakiem możliwości sprzedaży drewna S2AP na podstawie cennika sprzedaży detalicznej, a także rozpoczęciem 2023 r. z zapasem drewna S2AP wynoszącym 2 789 m³; [3] nie stwierdzono niezgodności pod względem formalnym sporządzania specyfikacji manipulacyjnych, a ponadto, że *Tendencja wzrostowa specyfikacji była rzeczą naturalną – w roku 2022 sprzedawaliśmy drewno*

²⁵ Wskazana ilość drewna nie obejmuje gatunków drewna S2AP (brzoza, jawor), które nie zostały sprzedane na podstawie cennika sprzedaży detalicznej.

²⁶ Szacunek stanowi iloczyn ilości sprzedanego drewna we wskazanych pięciu gatunkach oraz różnicy jednostkowych cen sprzedaży za m³ drewna S2AP i S4.

²⁷ EM.802.41.2022.

S2AP w detalu a w roku 2023 (mając go już na zapasie jako S2AP) nie można było go sprzedawać w takiej formie – siłą rzeczy musiało zostać przespecyfikowane – czyli ilość specyfikacji proporcjonalnie wzrosła.

W ocenie NIK powyższej oceny omawianego stanu nie może wyłączać wypełnianie zaleceń/wytycznych jednostek nadrzędnych. Stanowisko takie uzasadnia okoliczność, że proces dysponowania mieniem (tj. proces obejmujący realizację czynności wpływających na poziom osiąganych przychodów, w tym m.in. sporządzanie specyfikacji manipulacyjnych oraz sprzedaż przeklasyfikowanego drewna), realizowany jest przez Nadleśnictwo. Podkreślić przy tym należy, że prawidłowość działania pod względem gospodarności oznacza w szczególności, że było ono zgodne z zasadami efektywnego gospodarowania, w tym m.in. nakłady były proporcjonalne do uzyskanych efektów, a zastosowanymi środkami nie można było osiągnąć lepszego wyniku. W przywołanym kontekście wskazać należy, że z tytułu sprzedaży surowca drzewnego, który został przeklasyfikowany na drewno o niższych parametrach jakościowych, możliwym było osiągnięcie lepszego wyniku (poziomu przychodu ze sprzedaży) w sytuacji zachowania jego pierwotnej klasyfikacji.

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień NIK wskazuje również, że przywołane powyżej postępowanie nie korespondowało z ustalonym w uregulowaniach wewnętrznych Nadleśnictwa wymogiem realizacji sprzedaży drewna na zasadzie najwyższej opłacalności.

Ponadto sposób postępowania w Nadleśnictwie w powyższym zakresie przejawiał w ocenie NIK znamiona nieuzasadnionej dowolności postępowania, polegającej na tym, że drewno spełniające wyższe wymogi jakościowe (o wyższej cenie sprzedaży), klasyfikowano jako drewno o niższych parametrach (niższej cenie sprzedaży).

(akta kontroli str. 3409-3417, 3781-4072)

OCENA CZĄSTKOWA

Podejmowane w Nadleśnictwie działania umożliwiły realizację procesu sprzedaży pozyskanego drewna. W tym zakresie w Nadleśnictwie podejmowano w szczególności działania mające na celu ustalenie cen sprzedaży drewna, jak również przeznaczano drewno na submisje drewna cennego. Jednakże w zbadanym obszarze stwierdzono nieprawidłowość polegającą na przeklasyfikowaniu 236,29 m³ drewna, skutkującym zaniżeniem przychodów Nadleśnictwa w szacunkowej kwocie co najmniej 36,5 tys. zł.

NIK wskazuje ponadto, że w latach 2022-2023 w Nadleśnictwie sprawozdawano istotnie większą ilość pozyskania drewna S4 w porównaniu do poziomów określonych w planach pozyskania drewna, jak również w poprzedzającym okresie. Stwierdzona tendencja w tym zakresie wykazuje zbieżność z wydawanymi zaleceniami/wytycznymi jednostek nadrzędnych.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Gospodarowanie majątkiem

3.1. Przychody ogółem Nadleśnictwa w latach 2020-2023 wynosiły od 14 480,9 tys. zł (w 2020 r.) do 19 763,7 tys. zł (w 2022 r.), a w 2023 r. wzrosły do 27 906,3 tys. zł²⁸. Głównym źródłem finansowania działalności Nadleśnictwa we wskazanym okresie były wpływy ze sprzedaży drewna²⁹, którego udział w przychodach ogółem zmniejszył się z 95,9% w 2020 r. do 93,8% w 2022 r. W 2023 r. udział ten wyniósł 92,9%.

²⁸ Wzrost o 92,7% w stosunku do 2020 r.

²⁹ Przychody ze sprzedaży drewna w latach 2020-2023 wynosiły odpowiednio: 13 888,2 tys. zł, 15 091,5 tys. zł, 18 530,2 tys. zł i 25 933,8 tys. zł.

Udział pozostałych przychodów operacyjnych³⁰ w przychodach ogółem kształtował się w 2020 r. na poziomie 1,1%, w kolejnych latach wzrósł do 1,9%. Udział przychodów finansowych³¹ w przychodach ogółem Nadleśnictwa wynosił 0,1% w 2020 r., w kolejnych latach wzrósł do 1,3%³².

W latach 2020-2023 koszty ogółem Nadleśnictwa kształtowały się na poziomie od 13 876,9 tys. zł w 2020 r. do 17 420,4 tys. zł w 2022 r., a w 2023 r. wzrosły do 24 501,4 tys. zł³³. Największymi grupami kosztów były: koszty działalności podstawowej³⁴ (od 51,4% do 60,1%)³⁵ oraz koszty ogólnego zarządu³⁶ (od 38,5% do 58,2%)³⁷. Pozostałe koszty operacyjne³⁸ stanowiły od 0,3% do 1% kosztów ogółem Nadleśnictwa, a koszty finansowe³⁹ do 0,4% kosztów ogółem.

Największy udział w kosztach działalności podstawowej stanowiły koszty pozyskania i zrywki drewna (od 28,9% do 31,5%)⁴⁰ oraz koszty hodowli lasów (od 14,9% do 18,5%)⁴¹, a najmniejszy udział stanowiły koszty ochrony lasów (od 3,8% do 4,4%)⁴² oraz koszty ochrony przyrody (od 0,6% do 1,1%)⁴³.

W latach 2020-2023 na całej działalności Nadleśnictwo osiągnęło zysk netto odpowiednio w wysokości: 583,6 tys. zł, 366,1 tys. zł, 2 323,3 tys. zł oraz 3 384,6 tys. zł⁴⁴. Dyrektor RDLP w każdym roku zatwierdzał podział zysku netto dla Nadleśnictwa, korygując go o niewykonane zadania⁴⁵, przeznaczając na zwiększenie kapitału zasobów Lasów Państwowych⁴⁶, cele społecznie użyteczne⁴⁷ oraz zasilenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych⁴⁸.

(akta kontroli str. 1475-1476, 2150-2377, 2391-2399, 2600-2675)

3.2. W okresie objętym kontrolą łączna wartość netto aktywów trwałych⁴⁹ Nadleśnictwa wynosiła: a/ 9 923,5 tys. zł w 2020 r.⁵⁰, b/ 12 959,1 tys. zł⁵¹ w 2021 r., c/ 13 860 tys. zł w 2022 r.⁵² i d/ 15 612,8 tys. zł w 2023 r.⁵³

Główną pozycję rzeczowych aktywów trwałych na koniec 2020 r. stanowiły budynki, lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej (8 788,7 tys. zł, tj. 88,6% rzeczowych

³⁰ M.in. przychody ze sprzedaży środków trwałych, budynków i lokali mieszkalnych, nadwyżki w środkach trwałych (ujawnienie nieobjętego ewidencją księgową środka trwałego – dwóch dróg leśnych), przychody z otrzymanych kar, odszkodowań, które wynosiły odpowiednio: 160,8 tys. zł, 246,3 tys. zł, 376,4 tys. zł i 536,3 tys. zł.

³¹ Przychody finansowe wynosiły odpowiednio: 19,2 tys. zł; 17,7 tys. zł, 335,8 tys. zł i 354,1 tys. zł (odsetki od rachunków bankowych, odsetki od nieterminowej zapłaty, odsetki od należności rozłożonej na raty).

³² W 2021 r. 0,1%, w 2022 r. 0,7%, a w 2023 r. wyniósł 1,3%.

³³ Wzrost o 76,6%.

³⁴ W tym 1/ nasiennictwo i selekcja, 2/ hodowla lasów, 3/ ochrona lasów, 4/ ochrona przeciwpożarowa, 5/ pozyskanie i zrywka drewna, 6/ koszty działalności ubocznej.

³⁵ 7 859,4 tys. zł, 8 480,1 tys. zł, 8 950,3 tys. zł i 14 904,2 tys. zł.

³⁶ Wszystkie koszty bezpośrednio związane z administrowaniem i obsługą, koordynowaniem, zarządzaniem, nadzorem.

³⁷ Odpowiednio: 5 975 tys. zł, 6 864,6 tys. zł, 8 388 tys. zł i 9 438,1 tys. zł.

³⁸ M.in. koszty sprzedaży środków trwałych i WNIp, koszty likwidacji środków trwałych – zużytych, przekazanie rzeczowych darowizn w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainę (dron, elementy umundurowania).

³⁹ M.in. odpisy aktualizujące wartość odsetek od kar umownych czy odpisy aktualizujące wartość odsetek od należności, które wynosiły odpowiednio: 3,5 tys. zł, 3,2 tys. zł, 7,8 tys. zł i 0,4 tys. zł.

⁴⁰ Odpowiednio: 31,5%, 28,5%, 30,1% oraz 28,9%.

⁴¹ Odpowiednio: 15,4%, 15,1%, 14,9% oraz 18,5%.

⁴² Odpowiednio: 4,4%, 3,9%, 4,2% oraz 3,8%.

⁴³ Wyodrębnione od 2022 r. z kosztów ochrony lasów, które wyniosły odpowiednio: 0,6% oraz 1,1%.

⁴⁴ Zysk wynikał głównie z osiągnięcia wyższych przychodów niż planowano (102%) oraz wykonaniu kosztów na niższym poziomie niż planowano (90,8%).

⁴⁵ Za 2020 r. o 285 tys. zł, za 2021 r. o kwotę 103,6 tys. zł oraz za 2022 r. o kwotę 600,8 tys. zł.

⁴⁶ Odpowiednio: 254,6 tys. zł, 223 tys. zł oraz 1 585 tys. zł.

⁴⁷ Odpowiednio: 28 tys. zł, 29,5 tys. zł oraz 106,5 tys. zł.

⁴⁸ Odpowiednio: 16 tys. zł, 10 tys. zł oraz 31 tys. zł.

⁴⁹ Grunty; budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej; urządzenia techniczne i maszyny; środki transportu; inne środki trwałe oraz środki trwałe w budowie.

⁵⁰ W tym 9 923,4 tys. zł rzeczowe aktywa trwałe i 0,07 tys. zł wartości niematerialne i prawne (dalej: WNIp).

⁵¹ W tym 12 959,1 tys. zł rzeczowe aktywa trwałe i 0,8 tys. zł WNIp.

⁵² Rzeczowe aktywa trwałe.

⁵³ W tym 15 602,4 tys. zł rzeczowe aktywa trwałe i 10,4 tys. zł WNIp.

aktywów trwałych) oraz środki trwałe w budowie (659 tys. zł, tj. 6,6%), a udział pozostałych grup aktywów trwałych był na poziomie poniżej 5%.

Główną pozycję rzeczowych aktywów trwałych, według stanu na 31 grudnia 2023 r., stanowiły budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej (12 505,3 tys. zł, tj. 80,1% rzeczowych aktywów trwałych), grunty (2 511,9 tys. zł, tj. 16,1%) oraz pozostałe grupy środków trwałych na poziomie poniżej 4%.

(akta kontroli str. 1474)

Według stanu na 31 grudnia 2020 r., Nadleśnictwo gospodarowało gruntami o łącznej powierzchni 11 607,4 ha (o wartości 635 855,2 tys. zł), z tego: 11 301,7 ha (97,4%) stanowiły lasy, 295,4 ha (2,5%) – użytki rolne, a 10,3 ha (0,1%) – pozostałe grunty⁵⁴. Według stanu na 31 grudnia 2023 r. powierzchnia gruntów będąca w nieodpłatnym zarządzie Nadleśnictwa wyniosła 11 598,27 ha, w tym powierzchnia lasów 11 320,42 ha, a ich wartość⁵⁵ wykazana w ewidencji pozabilansowej wyniosła 1 073 778 tys. zł.

(akta kontroli str. 2777-2807)

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Nadleśnictwo w ewidencji bilansowej na kontach 0101 Grunty oraz 011 Wartość lasu ewidencjonuje wartość gruntów oraz lasów nabytych w drodze zakupu lub zamiany nieruchomości, ewidencja ta jest prowadzona stosownie do zapisów Planu Kont z Komentarzem PGL LP wprowadzonego zarządzeniem nr 87 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z (...) 4 grudnia 2012 z późn. zmianami. Natomiast dla gruntów Skarbu Państwa znajdujących się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, prowadzona jest ewidencja pozabilansowa przy zastosowaniu wyceny przygotowywanej na potrzeby sprawozdania o majątku Skarbu Państwa. Wycena jest sporządzana zgodnie z wytycznymi Zarządzenia nr 26 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 20 maja 2010 r. Dane o nieruchomościach ujętych w ewidencji pozabilansowej w podsystemie Las są prezentowane w informacji dodatkowej do rocznego sprawozdania finansowego nadleśnictwa w załączniku UZ-8.*

NIK wskazuje, że Nadleśnictwo w bilansie nie wykazuje w sposób kompletny wszystkich posiadanych gruntów i lasów. Wykazuje wyłącznie grunty i lasy zakupione lub otrzymane w drodze zamiany. Zniekształca to obraz sytuacji majątkowo – finansowej Nadleśnictwa, bowiem w sprawozdaniu tym nie jest ujawniony pełny majątek Skarbu Państwa, na którym Nadleśnictwo prowadzi działalność osiągając przychody oraz zyski.

(akta kontroli str. 2808-2809, 3332-3333)

Badanie prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych przeprowadzono na próbie 43 zapisów (zdarzeń), dotyczących aktywów rzeczowych oraz zapisów dotyczących wartości niematerialnych i prawnych, z każdego roku objętego kontrolą, o łącznej wartości 7 439,8 tys. zł⁵⁶. Badanie wykazało, że zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, podlegające księgowaniu zostały poprawnie ujęte w księgach rachunkowych, na odpowiednich kontach, zgodnie z ich treścią ekonomiczną, we właściwym okresie sprawozdawczym oraz prawidłowo udokumentowane. Dowody księgowe stanowiące podstawę zapisów odpowiadały wymogom ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵⁷, zawierały potwierdzenie przeprowadzenia kontroli pod względem formalnym i merytorycznym oraz wskazanie okresu, którego

⁵⁴ Nieużytki, wody, tereny różne, grunty zabudowane i zurbanizowane, pozostałe grunty nieleśne.

⁵⁵ Wartość ustalona według metody określonej w zarządzeniu nr 26 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 20 maja 2010 r. w sprawie ustalania wartości lasów i gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa, pozostających w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, ujęta w ewidencji pozabilansowej.

⁵⁶ Tj. zapisów o najwyższych wartościach, wybranych z obrotów kont zespołu „0”.

⁵⁷ Dz. U. z 2023 r. poz.120, ze zm.

dotyczyły. Posiadały podpisy stwierdzające ich zakwalifikowanie do ujęcia w księgach oraz dekretację, z uwzględnieniem zapisu art. 21 ust. 1a pkt 2 ustawy o rachunkowości.

(akta kontroli str. 1942-2099)

Sposób przeprowadzenia i rozliczenia inwentaryzacji majątku w Nadleśnictwie został uregulowany zarządzeniem nr 32 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania Instrukcji Inwentaryzacyjnej Nadleśnictwa Miechów⁵⁸. Z dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia straciło moc zarządzenie nr 7 z dnia 17 stycznia 2020 r. Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów w sprawie wprowadzenia do stosowania Instrukcji Inwentaryzacyjnej Nadleśnictwa Miechów⁵⁹.

(akta kontroli str. 2464-2581)

W Nadleśnictwie roczną inwentaryzację za 2022 r. przeprowadzono na podstawie ww. Instrukcji inwentaryzacyjnej z 2020 r. oraz zarządzenia nr 49 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z dnia 21 września 2022 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji rocznej w 2022 r. składników majątkowych Nadleśnictwa Miechów⁶⁰.

(akta kontroli str. 2438-2451)

Pełną inwentaryzację okresową środków trwałych, wyposażenia i materiałów stanowiących majątek Nadleśnictwa przeprowadzono w 2021 r. na podstawie ww. Instrukcji z 2020 r. oraz zarządzenia nr 30 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z dnia 15 września 2021 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji rocznej w 2021 r. składników majątkowych Nadleśnictwa Miechów⁶¹.

(akta kontroli str. 2428-2437)

Terminy inwentaryzacji oraz jej częstotliwość i sposób przeprowadzenia, z wyjątkiem sytuacji opisanej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, były zgodne z postanowieniami wynikającymi z art. 26 ust. 1 i 3 ustawy o rachunkowości. Wyniki inwentaryzacji ujęto i rozliczono w księgach rachunkowych roku, którego dotyczyły i zostały udokumentowane.

(akta kontroli str. 2438-2451, 2582-2599)

⁵⁸ Zmienione zarządzeniem nr 35 z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 32 z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania Instrukcji Inwentaryzacyjnej Nadleśnictwa Miechów.

⁵⁹ Dalej: Instrukcja inwentaryzacyjna z 2020 r.

⁶⁰ 1/ zapasów magazynowych (drewno, szyszki i nasiona), 2/ zapasy magazynowe materiałów i towarów, materiały w przerobie; 3/ druki ścisłego zarachowania (w tym płytki do numerowania drewna, mandaty karne, druki w formie tradycyjnej); 4/ nieużyte materiały odnoszone w momencie zakupu w koszy (m.in. materiały biurowe, środki czystości paliwa – stałe, płynne, gazowe); 5/ środki pieniężne na rachunkach bankowych; 6/ inwestycje finansowe długie i krótkoterminowe, w tym papiery wartościowe w formie zdematerializowanej; 7/ należności sporne i wątpliwe; 8/ należności wobec osób prowadzących księgi rachunkowe; 9/ zobowiązania długie i krótkoterminowe, kapitały fundusze, rezerwy na zobowiązania, rozliczenia długo i krótkoterminowe; 10/ wartości niematerialne i prawne i środki trwałe do których dostęp jest utrudniony, środki trwałe w budowie; 11/ inne niewymienione powyżej składniki aktywów i pasywów.

⁶¹ Metoda spisu z natury: 1/ zapasów magazynowych wyrobów gotowych (drewno, szyszki i nasiona, sadzonki); 2/ zapasów magazynowych materiałów i towarów; 3/ zapasów materiałów w przerobie oraz zapasów w innej postaci; 4/ środków trwałych i inwestycji długoterminowych w nieruchomości, w tym inwentarz żywy; 5/ niskocennych składników majątku (przedmioty nietrawne w użytkowaniu); 6/ cechówki przekazane przez starostwa w ramach powierzenia nadzoru nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa; 7/ składników aktywów stanowiących własność innych jednostek, powierzonych Nadleśnictwu do sprzedaży, przechowywania, przetwarzania lub używania; 8/ płytek do cechowania drewna w jednostkach organizacyjnych PGL LP; 9/ płytek do cechowania drewna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa; 10/ druków ścisłego zarachowania w wersji tradycyjnej; 11/ nieużytych materiałów odnoszonych w momencie zakupu w koszy m.in. materiały biurowe, środki czystości, paliwa (stałe, płynne, gazowe), w tym zakupione bezpośrednio do samochodów oraz na cele grzewcze środki czystości; 12/ bloczków mandatowych; 13/ pieczęci podmiotowych (osobowych, firmowych) oraz pieczęci okrągłych.

3.3. W badanym okresie Nadleśnictwo posiadało 16 obiektów budowlanych⁶², dla których prowadziło książki obiektów budowlanych (dalej KOB), o łącznej powierzchni 2170 m² z których: 1/ dwa, o łącznej powierzchni 647,59 m², użytkowane było przez Nadleśnictwo, 2/ osiem, o łącznej powierzchni 877,50 m², oddane było do użytkowania osobom uprawnionym (nadleśniczym, leśniczym), 3/ pięć, o łącznej powierzchni 534,05 m², oddane były w najem (pracownikom, emerytom lub osobom trzecim), 4/ jeden lokal, o powierzchni 110,97 m² stanowił pustostan⁶³.

(akta kontroli str. 2810-2819, 3046-3047)

Dla dwóch obiektów budowlanych – budynku administracyjnego oraz budynku konferencyjno-biurowego, w którym znajdowała się również izba leśna oraz pokój gościnny – dokonano sprawdzenia prowadzenia KOB pod względem przestrzegania warunków wynikających z przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego⁶⁴. Ustalono, że KOB nie były prowadzone w pełni zgodnie z tymi przepisami, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3335-3358)

3.4. W latach 2020-2023 w Nadleśnictwie obowiązywało łącznie 220 umów, na mocy których udostępniano posiadany majątek innym podmiotom. Z tytułu tych umów Nadleśnictwo uzyskało przychody w łącznej wysokości 839,1 tys. zł, z tego: a/ 242,5 tys. zł w 2020 r., b/ 158,7 tys. zł w 2021 r., c/ 208,2 tys. zł w 2022 r. oraz d/ 229,7 tys. zł w 2023 r. Przedmiotem umów było udostępnienie powierzchni lasów, gruntów oraz lokali mieszkalnych.

(akta kontroli str. 1088-1133)

Szczegółową analizą objęto łącznie sześć umów, dotyczących: 1/ ustanowienia służebności przesyłu⁶⁵ na rzecz dwóch spółek⁶⁶; 2/ najmu lokali mieszkalnych znajdujących się w Wymysławie nr 10A oraz Tochołowie nr 87⁶⁷; 3/ dzierżawy nieruchomości leśnej⁶⁸ oraz 4/ najmu gruntu leśnego⁶⁹. Stawki określone w umowach zostały ustalone w oparciu, odpowiednio o: 1/ akty notarialne, 2/ stawki czynszu za korzystanie z lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych i garaży, określone przez Nadleśniczego, 3/ ceny detaliczne drewna WBO z gatunku sosna obowiązujących w danym roku oraz zapytania ofertowego Nadleśnictwa na dzierżawę gruntów. Umowy określały czas najmu, zasady waloryzacji stawek czynszu, obowiązki najemcy oraz warunki wcześniejszego rozwiązania umowy. Należności z tytułu czynszu najemcy regulowali co do zasady terminowo. W przypadku opóźnień Nadleśnictwo naliczało odsetki⁷⁰. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku przeprowadzonego badania opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1477-1940, 2111-2133)

W okresie objętym kontrolą obowiązywało 13 umów, na podstawie których Nadleśnictwo wynajmowało powierzchnię od podmiotów zewnętrznych⁷¹ na własne potrzeby, tj. składnice drewna, na które poniosło koszty w łącznej wysokości

⁶² Siedzibę jednostki, budynek konferencyjno-biurowy w którym znajdowała się izba leśna oraz pokój gościnny, sześć leśniczówek, siedem budynków mieszkalnych oraz budynek kancelarii leśnictwa.

⁶³ Według stanu na 14 lutego 2024 r. Nadleśnictwo za zgodą Dyrektora RDLP wynajmuje do dnia 31 grudnia 2024 r. lokal mieszkalny położony w miejscowości Przysieka.

⁶⁴ Dz. U. Nr 120, poz. 1134.

⁶⁵ Polegającą na: prawie przejazdu, przechodu oraz przegonu oraz służebności przesyłu na rzecz dwóch spółek.

⁶⁶ Należności prowadzone na kontach rozrachunkowych: 20005020 i 20005028.

⁶⁷ Należności prowadzone na kontach rozrachunkowych: 23500618 i 23500611.

⁶⁸ Należności prowadzone na koncie rozrachunkowym 20000761.

⁶⁹ Należności prowadzone na kontach: 20000006035.

⁷⁰ W zapisach umów zawarto, że: w razie zwłoki w uiszczeniu należności, wynajmującemu przysługuje prawo naliczania odsetek ustawowych.

⁷¹ Celem wynajmu było składowanie drewna na polach ornych, placach gospodarczych.

20,2 tys. zł. Kontroli poddano cztery umowy⁷², na podstawie których Nadleśnictwo wynajmowało place gospodarcze na składowanie drewna. Zawarte umowy określały m.in. czas ich obowiązywania, stawki czynszu, obowiązki najemcy oraz warunki wypowiedzenia umów.

W obu przypadkach Nadleśnictwo terminowo regulowało płatności.

(akta kontroli str.1044-1073, 2378-2390)

3.5. W 2021 r. Nadleśnictwo zbyło dwa samodzielne lokale mieszkalne zasiedlone⁷³, będące we współwłasności Wspólnoty Mieszkaniowej⁷⁴, o łącznej powierzchni 149,91 m² za kwotę ogółem 110 688,75 zł, tj. za 27,8% ich wartości oszacowanej, która wynosiła 397 500 zł netto⁷⁵. W przypadku jednej nieruchomości mieszkalnej zastosowano bonifikatę, o której mowa w art. 40a ust. 4-5 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁷⁶, w wysokości 95%, a w przypadku drugiej 49,25% zamiast 48%, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2900-3045)

W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie obowiązywały dwa dokumenty zawierające koncepcję funkcjonowania Nadleśnictwa w zakresie infrastruktury lokalowej. Były to: 1/ Program gospodarowania zasobami lokalowymi do roku 2035 dla Nadleśnictwa Miechów⁷⁷; 2/ Program gospodarowania zasobami lokalowymi Nadleśnictwa Miechów na lata 2023-2035⁷⁸, zatwierdzone przez Dyrektora RDLP oraz zaopiniowane przez związki zawodowe⁷⁹.

(akta kontroli str. 2820-2899)

W Programie gospodarowania zasobami lokalowymi do roku 2035 Nadleśnictwa Miechów przewidziano zbycie ww. dwóch lokali mieszkalnych zarządzanych przez Wspólnotę Mieszkaniową, która w 2022 r. zamierzała dokonać likwidacji kotłowni olejowej i wykonać przyłączy do sieci gazowej, co miało skutkować dodatkowymi kosztami ze strony Nadleśnictwa w kwocie 30 tys. zł.

(akta kontroli str. 2820-2899)

Analiza dwóch przypadków zbycia lokali mieszkalnych wykazała, że wystąpienie o zgodę na ich sprzedaż każdorazowo poprzedzono m.in. weryfikacją spełnienia kryteriów kwalifikowania nieruchomości jako nieprzydatnych⁸⁰. W tym celu weryfikowano relację pomiędzy przychodami z najmu tych lokali a kosztami: podatku od nieruchomości, ubezpieczenia nieruchomości, administrowania, amortyzacji, a także poniesionych remontów. Powyższe dane zestawiano w tabeli, której wzór określony był w procedurze kwalifikowania, weryfikacji i zatwierdzania do sprzedaży

⁷² O największej wartości; umowy odpowiednio: ZG.7610.5.2021 z 4 stycznia 2021 r., ZG.7610.12.2021 z 5 kwietnia 2021 r., ZG.7610.68.2021 z 10 września 2021 r., ZG.7610.81.2022 z 3 października 2022 r.

⁷³ Znajdujące się w budynku czterorodzinnym wraz z pomieszczeniami przynależnymi (pomieszczenia piwnicy oraz pomieszczenia gospodarcze) oraz przynależnościami w części ułamkowej (kotłowni, ogrodzenia, części wspólnych budynków mieszkalnych oraz prawie własności gruntu działki).

⁷⁴ Powstałej w wyniku sprzedaży w latach 2014-2015 dziewięciu samodzielnych lokali mieszkalnych znajdujących się w trzech budynkach czterorodzinnych położonych w Miechowie na osiedlu Kolejowym. W 2017 r. dokonano sprzedaży jednego samodzielnego lokalu mieszkalnego będącego pustostanem w bloku.

⁷⁵ Lokal o nr inw. 121/395/1, rok budowy 1977, wartość bieżąca 52 460,98 zł (wartość księgowa netto 26 746,98 zł) – najemca pracownik Nadleśnictwa Miechów z sześcioletnim stażem w LP oraz lokal o nr inw. 122/404/3, rok budowy 1978, wartość bieżąca 58 762,57 zł, wartość księgowa netto 32 009,56 zł – najemca wieloletni Nadleśnictwa Miechów, emerytowany pracownik RDLP.

⁷⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1356, ze zm.; dalej: uol.

⁷⁷ Program ten został skorygowany w marcu 2021 r.

⁷⁸ Program ten został skorygowany w kwietniu 2023 r.

⁷⁹ Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” przy Nadleśnictwie Miechów.

⁸⁰ § 7 ust. 1 rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu sprzedaży lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie oraz kryteriów kwalifikowania ich jako nieprzydatne Lasom Państwowym, a także trybu przeprowadzania przetargu ograniczonego (Dz. U. poz. 1206).

nieruchomości w trybie art. 40a uol⁸¹ i załączano do wniosków o sprzedaż nieruchomości. We wszystkich badanych przypadkach koszty te były wyższe od uzyskiwanych przychodów z najmu tych nieruchomości.

(akta kontroli str. 2900-3045)

Nadleśnictwo zleciło wykonanie trzech operatów majątkowych za łączną kwotę 1 845 zł w celu oszacowania wartości ww. nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży oraz oszacowania wartości czynszu dzierżawnego za przesyłanie ścieków sanitarnych do sieci kanalizacyjnej, znajdującej się na działce nr 2847/2. W okresie objętym kontrolą wyceny dokonywał jeden rzeczoznawca⁸².

(akta kontroli str. 2900-3045)

W latach 2020-2023 w Nadleśnictwie nie wystąpiły przypadki żądania, na podstawie art. 40a ust. 5b uol, przez LP od nabywcy kwoty równej udzielonej bonifikacie po zwaloryzowaniu w przypadku, gdy nabywca przed upływem pięciu lat od dnia nabycia zbył ten lokal lub wykorzystał na inne cele niż mieszkalne.

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Oświadczam, że Nadleśnictwo Miechów prowadzi bieżący monitoring wpisów w księgach wieczystych sprzedanych lokali oraz monitoruje okoliczności zamieszkiwania ich przez nabywców.*

(akta kontroli str. 3331)

W okresie objętym kontrolą w jednym postępowaniu dotyczącym zbycia przez Nadleśnictwo nieruchomości mieszkalnych wystąpił jeden przypadek opóźnienia w płatności należności rozłożonej na raty, tj. ratę za zakup lokalu w wysokości 1 821,36 zł, z terminem płatności 10 października 2022 r., uregulowano 2 stycznia 2023 r. W trakcie kontroli NIK zostały naliczone nabywcy lokalu i wpłacone przez niego odsetki, w wysokości 51,35 zł.

(akta kontroli str. 3048-3058)

3.6. W planach inwestycyjnych Nadleśnictwa na lata 2020-2023 przewidziano 51 zadań inwestycyjnych. I tak:

- na 2020 r. zaplanowano osiem zadań inwestycyjnych⁸³ o łącznej wartości 1 325,7 tys. zł, z których zrealizowano pięć⁸⁴, wydając 176,4 tys. zł netto (13,3% planu), ponadto ze względu na pilniejsze potrzeby na zadania inwestycyjne nieuwjęte w planie inwestycyjnym wydankowano łącznie 152,4 tys. zł⁸⁵;
- na 2021 r. zaplanowano 12 zadań inwestycyjnych⁸⁶ o łącznej wartości 2 692,3 tys. zł, z których zrealizowano siedem⁸⁷ o łącznej wartości 1 137,4 tys. zł (42,3% planu); kontynuowano 17 zadań inwestycyjnych z 2016 r. i z 2019 r. wydając 1 409,1 tys. zł⁸⁸, a na niezaplanowane zakupy, ze względu na pilne potrzeby, wydankowano łącznie 1 167,8 tys. zł⁸⁹;

⁸¹ Wytyczne Dyrektora Generalnego – zarządzenie nr 53 z 30 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzenia do wykorzystania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych „Wytycznych do opracowania Programu Gospodarowania Zasobami Lokalowymi w jednostkach organizacyjnych Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe”.

⁸² Wyłonienie wykonawcy na sporządzenie operatu szacunkowego Nadleśnictwo dokonało we wrześniu 2021 r. przez zamieszczenie na stronie BIP zapytania ofertowego. Rzeczoznawca sporządził wyceny w październiku 2021 r.

⁸³ Tj. 1/ budowa drogi Niezwojowice, 2/ mała retencja Cisie (cztery zadania), 3/ przebudowa kotłowni, 4/ budowa kancelarii wolnostojącej Leśnictwo Klonów, 5/ rozbudowa infrastruktury łowieckiej.

⁸⁴ Tj.: zadanie nr 2 (w części), zadania od nr 3 i nr 5.

⁸⁵ M.in.: budowa pieca CO leśniczówki Skala na gaz ziemny (18,2 tys. zł).

⁸⁶ Tj. m.in.: 1/ budowa drogi nr 6 Leśnictwo Chrusty, 2/ mała retencja Cisie, 3/ termomodernizacja Leśniczówki Klonów (trzy zadania), 4/ zakupy: centrali telefonicznej, licencji, UTM, WSUS.

⁸⁷ Tj. zadanie nr 1, zadanie nr 3 i nr 4.

⁸⁸ M.in.: MRN2 Zbiornik (tama 1, 2, 3, 4).

⁸⁹ M.in. 1/ zakup gruntu las Rawałowice 955,4 tys. zł), 2/ przebudowa instalacji CO w leśniczówce Trzyciąż (40,1 tys. zł), 3/ przebudowa instalacji CO w leśniczówce Tunel, 4/ przebudowa instalacji CO w leśniczówce Chrusty 49,4 tys. zł, 5/ przebudowa instalacji CO w leśniczówce Opacz (42,3 tys. zł).

- na 2022 r. zaplanowano dziewięć zadań inwestycyjnych⁹⁰ o łącznej wartości 1 246 tys. zł, z których zrealizowano siedem⁹¹ o wartości 1 190 tys. zł (95,5% planu); ze względu na wystąpienie pilnych potrzeb, na zakupy nieujęte w planie inwestycyjnym wydatkowano 85,9 tys. zł⁹²;
- na 2023 r. zaplanowano 22 zadania inwestycyjne⁹³ o łącznej wartości 2 098,6 tys. zł, z których zrealizowano dziewięć⁹⁴ o wartości 1 414 tys. zł (67,4% planu); ze względu na wystąpienie pilnych potrzeb, na zakupy nieujęte w planie inwestycyjnym wydatkowano 220,1 tys. zł⁹⁵.

(akta kontroli str. 3059-3064)

Relacja kwoty wydatkowanej w latach 2020-2023 przez Nadleśnictwo na zadania inwestycyjne (6 953,1 tys. zł) do łącznej kwoty kosztów poniesionych przez Nadleśnictwo (46 806,4 tys. zł) wyniosła 14,9%.

Szczegółową kontrolą objęto dwa zadania inwestycyjne o łącznej wartości 2 545,1 tys. zł, tj.: 1/ budowę drogi nr 6 Leśnictwo Chrusty o łącznej wartości 1 374 tys. zł oraz 2/ zakup gruntu Wysocice o wartości 1 171,1 tys. zł.

Jak ustalono, wyboru wykonawcy budowy drogi nr 6 dokonano w trybie podstawowym, określonym w przepisach o zamówieniach publicznych, natomiast zakup nieruchomości, celem powiększenia arealu Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Miechów, w związku z ogólnopolską akcją skupu lasów i gruntów przeznaczonych do zalesień, na podstawie przepisów uol⁹⁶.

Postępowania dotyczące ww. inwestycji zostały przeprowadzone z zachowaniem zasady pisemności i prawidłowo udokumentowane. Wszystkie zadania zostały zrealizowane zgodnie z umowami, w ustalonych terminach, a zakupione środki trwale zostały ujęte w ewidencji środków trwałych.

(akta kontroli str. 3065-3280)

3.7 W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo posiadało jeden samochód ciężarowy - terenowy⁹⁷. Koszty utrzymania i eksploatacji floty samochodowej w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2023 r. wyniosły łącznie 184,9 tys. zł⁹⁸. W poszczególnych latach koszty utrzymania i eksploatacji floty samochodowej kształtowały się następująco: a/ w 2020 r. – 49,6 tys. zł⁹⁹, b/ w 2021 r. – 52,1 tys. zł¹⁰⁰, c/ w 2022 r. – 56,8 tys. zł tys. zł¹⁰¹ oraz d/ w 2023 r. – 63,8 tys. zł¹⁰². Koszty utrzymania floty samochodowej mieściły się w przedziale od 0,3% do 0,4% kosztów ogółem Nadleśnictwa.

(akta kontroli str. 1258-1296)

⁹⁰ Tj.: 1/ budowa drogi nr 6 Leśnictwo Chrusty (dwa zadania), 2/ budowa kancelarii wolnostojącej Leśnictwo Klonów, 3/ przebudowa instalacji CO w leśniczówce Goszcza, 4/ zakup terminala, 5/ zakup obserwatora, 6/ zakup licencji (dwa zadania), 7/ zakup gruntu las Cisza Wola.

⁹¹ Tj.: zadania nr: 1, 2, 3, 5 i 7.

⁹² M.in.: zakup gruntu las (Częstoszowice, Klonów), zakup gruntu rolnego do zalesienia, zakup gruntu Wysocice.

⁹³ Tj.: 1/ budowa drogi nr 115, 116 (dwa zadania), 2/ budowa drogi nr 33, 3/ budowa drogi nr 112 (dwa zadania), 4/ przebudowa instalacji CO w budynkach mieszkalnych (dwa zadania), 5/ centrala klimatyzacji w budynku administracyjnym (dwa zadania), 6/ budowa wiat w punktach edukacyjnych (dwa zadania), 7/ przebudowa b. mieszkalnego (dwa zadania), 8/ zakup urządzenia wielofunkcyjnego, 9/ zakup terminala, 10/ zakup licencji (cztery zadania) 11/ zakup gruntu Wysocice, 12/ agregat prądotwórczy, 13/ zakup gruntu Szreniawa.

⁹⁴ Tj.: zadania nr: 4, 6 (jedno zadanie), 7 (jedno zadanie), 8, 11, 12, 13.

⁹⁵ M.in.: punkt sprzedaży bezpośredniej z inf. towarzyszącą (45 tys. zł), 2/ zakup gruntów: Grzegorzowice Małe, Iwanowice Dworskie oraz Boczkowice i Maciejów (152,3 tys. zł).

⁹⁶ Art. 37 pkt 2 ppkt 1 i 3 uol.

⁹⁷ Toyotę Hilux z 2017 r.

⁹⁸ W 2020 r. 49,6 tys. zł, w 2021 r. 52,1 tys. zł, w 2022 r. 56,8 tys. zł, w 2023 r. 26,4 tys. zł.

⁹⁹ W tym m.in.: koszty amortyzacji 29,4 tys. zł, olej napędowy 8,8 tys. zł, ubezpieczenie 5,0 tys. zł, usługi obce pozostałe 4,2 tys. zł.

¹⁰⁰ W tym m.in.: koszty amortyzacji 29,4 tys. zł, olej napędowy 10 tys. zł, ubezpieczenie 5,4 tys. zł, usługi obce pozostałe 2,6 tys. zł.

¹⁰¹ W tym m.in. koszty amortyzacji 29,4 tys. zł, olej napędowy 15,1 tys. zł, ubezpieczenie 5,4 tys. zł.

¹⁰² W tym m.in. koszty amortyzacji 2,5 tys. zł, olej napędowy 12,7 tys. zł, ubezpieczenie 4,7 tys. zł.

W Nadleśnictwie obowiązywały wewnętrzne procedury użytkowania i korzystania przez pracowników z służbowego samochodu¹⁰³. Badanie pod kątem rozliczeń w zakresie eksploatacji pojazdów służbowych oraz prawidłowości ich użytkowania w 2023 r. nie wykazało nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1317-1376, 2676-2776)

W latach 2020-2023 stwierdzono jeden przypadek naprawy powypadkowej pojazdu służbowego Nadleśnictwa¹⁰⁴. Wszystkie koszty związane z naprawą tych pojazdów zostały pokryte przez ubezpieczyciela¹⁰⁵.

(akta kontroli str. 1266-1296)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pomimo wymogu wynikającego z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości, podczas przeprowadzania inwentaryzacji w 2021 r. nie zinwentaryzowano, drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników, części składników majątkowych Nadleśnictwa występujących na 31 grudnia 2021 r., tj. sald kont: 1/ 790 *Obroty wewnętrzne przychody* (saldo Wn 78 996,68 zł saldo Ma 31 800,52 zł) oraz 2/ 791 *Obroty wewnętrzne koszty* (saldo Wn 31 800,52 zł saldo Ma 78 996,88 zł). Powyższe było również działaniem nierzetelnym.

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Konta obrotów wewnętrznych 790 oraz 791 są kontami wynikowymi, których saldo na koniec okresu sprawozdawczego wynosi zero. Konta wynikowe kosztów oraz przychodów, których salda na koniec okresu sprawozdawczego są przenoszone na wynik finansowy nie podlegają inwentaryzacji w drodze weryfikacji sald. W związku z powyższym nie zostały wymienione w zarządzeniu nr 30 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów w sprawie inwentaryzacji rocznej i nie podlegały inwentaryzacji w drodze weryfikacji sald.*

W odniesieniu do złożonych wyjaśnień NIK zauważa, że ww. salda kont 790 oraz 791 nie zostały przeniesione, na koniec okresu sprawozdawczego, na wynik finansowy, na koniec roku, tj. na 31 grudnia wykazywały one salda Wn i Ma, a zatem winny zostać zinwentaryzowane.

W uzupełnieniu odpowiedzi Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Wskutek błędu popełnionego przy zamykaniu kont na koniec 2021 r., salda kont 790 „Obroty wewnętrzne przychody” oraz 791 „Obroty wewnętrzne koszty” nie zostały przeniesione na wynik finansowy, ponieważ obroty tych kont muszą się bilansować (per saldo zawsze wynosi „0”) nie miało to wpływu na wynik finansowy jednostki za 2021 r.*

(akta kontroli str. 2808-2809, 3332-3334)

2. W piśmie dotyczącym wypowiedzenia stawek czynszu, znak SA.2130.1.2023 z 31 marca 2022 r., do wynajmującego nieruchomości o numerze inwent. 110/5 oraz 108/177, położonych w miejscowości Wymysłów (budynek mieszkalny oraz budynek gospodarczy): 1/ zastosowano stawkę czynszu za powierzchnię użytkową lokalu w kwocie 4,19 zł zamiast 3,91 zł, co było niezgodne z zapisami zarządzenia nr 17/2022 z 30 marca 2022 r., w sprawie wysokości stawek czynszu za korzystanie z lokali mieszkalnych oraz budynków gospodarczych będących w zarządzie

¹⁰³ Zarządzenie nr 21 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu użytkowania służbowego samochodu o ładowności do 3,5 tony wykorzystywanego w Nadleśnictwie Miechów. Do 26 maja 2021 r. obowiązywało zarządzenie nr 12 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie zasad gospodarowania taborem samochodowym będącym własnością Nadleśnictwa Miechów. Do 30 marca 2021 r. obowiązywało zarządzenie nr 10 Nadleśniczego Nadleśnictwa Miechów z dnia 15 kwietnia 2014 r. w sprawie Regulaminu używania pojazdów samochodowych wykorzystywanych wyłącznie do działalności gospodarczej Nadleśnictwa Miechów.

¹⁰⁴ 20 kwietnia 2021 r.

¹⁰⁵ Uczestnikiem zdarzenia był pracownik Nadleśnictwa (zdarzenie auta z przelatującym przed samochodem kura bażanta).

Nadleśnictwa Miechów, i wyliczono czynsz za powierzchnię tego budynku w wysokości 464,96 zł zamiast 433,89 zł (różnica 31,07 zł miesięcznie); 2/ nierzetelnie wyliczono stawkę czynszu za budynek gospodarczy w wysokości 98,66 zł brutto ($0,70 \text{ zł/m}^2 \times 140,94 \text{ m}^2 + 23\% \text{ vat} = 98,66 \text{ zł}$) zamiast 121,35 zł brutto (różnica 22,69 zł miesięcznie), co było działaniem nierzetelnym.

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *W piśmie znak sprawy SA.2130.1.2022 z 31 marca 2022 r. zostały sporządzone nierzetelne zapisy/błędy pisarskie/. Czynsz był naliczany prawidłowo zgodnie z zarządzeniem nr 17/2022 z dnia 30 marca 2022 r. Faktury i płatności były naliczane prawidłowo czyli na kwoty 121,35 zł + 433,89 zł łącznie 555,24 zł miesięcznie.*

(akta kontroli str. 2808-2809, 3332-3333)

3. Przy sprzedaży lokalu mieszkalnego, znajdującego się w budynku 54C/1 na osiedlu Kolejowym w Miechowie, nabywcy, niezgodnie z art. 40a ust. 4 uol, ustalono łączną procentową zniżkę według tzw. zasady proporcjonalności, doliczając do pełnych lat zatrudnienia i najmu dodatkowo okres niepełnego roku, tj. 49,25% (za sześć lat i dwa m-ce stażu pracy zniżkę 37% oraz za cztery lata i jeden miesiąc za najem mieszkania zniżkę 12,25%) zamiast 48% (36% za staż pracy + 12% za najem mieszkania) – różnica 1,25%, skutkiem czego zaniżone zostały przychody ze sprzedaży o kwotę 2 481,25 zł (ostateczna kwota do zapłaty 100 738,75 zł, zamiast 103 220 zł).

Nadleśniczy wyjaśnił, że *Sprzedaż lokalu mieszkalnego znajdującego się w budynku 54C/1 na os. Kolejowym w Miechowie, nabywcy w oparciu o art. 40a ustawy (...) o lasach oraz przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 października 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu sprzedaży lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie oraz kryteriów kwalifikowania jako nieprzydatne Lasom Państwowym, a także trybu przeprowadzania przetargu nieograniczonego, po przeanalizowaniu dokumentów, ustalono, że niepracujący już pracownik ustalił błędnie zniżkę w wysokości 49,25% zamiast 48,00%.*

(akta kontroli str. 2808-2809, 3332-3333)

4. KOB budynku siedziby jednostki¹⁰⁶ oraz budynku konferencyjno-biurowego¹⁰⁷, prowadzono niezgodnie z wymogami określonymi w przepisach rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego. Naruszenia zasad polegały na tym, że: 1/ do 1 grudnia 2020 r. nie prowadzono KOB dla budynku siedziby jednostki; 2/ strony KOB nie były zabezpieczone w sposób chroniący przed ich usunięciem lub wymianą; 3/ w części III ww. KOB dotyczących spisu dokumentacji dołączonej do książki obiektu – nie wskazano daty dołączenia dokumentacji, liczby stron tej dokumentacji oraz brak było podpisu osoby upoważnionej do dokonywania wpisu; 4/ dokonywaniu wpisów w KOB z opóźnieniem (cztery przypadki).

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Zgodnie z przepisami obecnie obowiązującego prawa budowlanego książka obiektu powinna być założona w okresie 30 dni od dnia uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego. Zgodnie z posiadaną wiedzą, budynek Nadleśnictwa został wybudowany i przekazany do użytkowania w 1966 r. Nie posiadał założonej książki obiektu budowlanego. W związku z powyższym książka obiektu budowlanego dla siedziby jednostki została założona z własnej inicjatywy Nadleśnictwa w 2020 r. (...). Książki obiektu budowlanego są oryginalnie zszyte oraz posiadają oryginalną numerację, co w ocenie Nadleśnictwa uniemożliwia ich dekompletację, usunięcie lub wymianę stron. W książce obiektu budowlanego budynku administracyjnego nie wskazano daty dołączenia dokumentacji ilości stron oraz podpisu osoby upoważnionej tj.: pozwolenia na budowę, dokumentacji budowy, dokumentacji powykonawczej czy protokołu odbioru robót oraz innych dokumentów, ponieważ Nadleśnictwo Miechów takich dokumentów*

¹⁰⁶ Budynek przyjęty do użytkowania 1 stycznia 1966 r.

¹⁰⁷ Budynek przyjęty do użytkowania 30 czerwca 1977 r.

nie posiada. Protokoły okresowych przeglądów wykonywane były w terminie natomiast wpisy do książki obiektów zostały wykonane z opóźnieniem ze względu na nadmiar obowiązków pracownika upoważnionego do dokonywania wpisów.

W ocenie NIK strony KOB powinny być zabezpieczone w sposób chroniący przed ich usunięciem lub wymianą (np. przesnurowane).

(akta kontroli str. 3335-3358, 3362-3366)

OCENA CZĄSTKOWA

W kontrolowanej jednostce prawidłowo gospodarowano majątkiem, na co wskazuje przeprowadzone badanie poniesionych kosztów dotyczących zadań inwestycyjnych. Nadleśnictwo zgodnie z przepisami, rzetelnie i gospodarnie administrowało posiadanymi nieruchomościami w zakresie bieżącego utrzymania i dokonywania kontroli stanu technicznego budynków. Jednakże książki obiektów budowlanych dla dwóch nieruchomości nie były w pełni prowadzone z dochowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów.

Majątkiem Nadleśnictwa dysponowano zgodnie z interesem ekonomicznym, a z wynajmowania powierzchni od podmiotów zewnętrznych korzystano w zakresie niezbędnym dla jego funkcjonowania. Rzetelnie i gospodarnie zarządzano pojazdem służbowym. Jednakże w tym obszarze stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły: 1/ nieprzeprowadzenia inwentaryzacji wszystkich składników majątku Nadleśnictwa; 2/ błędnego stosowania zasady proporcjonalności, przy sprzedaży jednego lokalu mieszkalnego, co skutkowało zaniżeniem przychodów Nadleśnictwa ze sprzedaży o łączną kwotę ponad 2,4 tys. zł.

OBSZAR

4. Gospodarowanie środkami finansowymi oraz środkami funduszu leśnego

Opis stanu faktycznego

4.1. Zagadnienia związane z odbywaniem podróży służbowych, według wyjaśnień Nadleśniczego, realizowane są poprzez moduł SILPweb¹⁰⁸ *Absencje i delegacje*.

(akta kontroli str.104-142)

Koszty zaplanowane oraz poniesione przez Nadleśnictwo, w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą, na podróże służbowe krajowe wynosiły:

- w 2020 r. zaplanowano łącznie 291,5 tys. zł, a wydatkowano 251 tys. zł (86,1% zaplanowanych środków i 1,8% kosztów ogółem Nadleśnictwa poniesionych w 2020 r.)¹⁰⁹;
- w 2021 r. zaplanowano 290,6 tys. zł, a wydatkowano 240,9 tys. zł (82,9% planowanych środków, co stanowiło 96% środków wydatkowanych w 2020 i 1,5% kosztów ogółem Nadleśnictwa w 2021 r.)¹¹⁰;
- w 2022 r. zaplanowano 286,4 tys. zł, a wydatkowano 354,3 tys. zł (o 23,7% więcej niż zaplanowano i o 47% więcej niż w 2021 r., co stanowiło 2% kosztów ogółem Nadleśnictwa w 2022 r.)¹¹¹;
- w 2023 r. zaplanowano 455,3 tys. zł, a wydatkowano 407,2 tys. zł (o ok 10,5% mniej niż zaplanowano i 14,3% więcej niż wydatkowano w 2022 r., co stanowiło ok. 1,7% kosztów ogółem Nadleśnictwa w 2023 r.)¹¹².

(akta kontroli str. 1451, 1475-1476)

¹⁰⁸ SILP – System Informatyczny Lasów Państwowych.

¹⁰⁹ W tym: Służba Leśna (dalej: SL) – 246 tys. zł (98%), kierownictwo (w ramach SL) w skład kierownictwa zaliczono: Nadleśniczego, zastępcę Nadleśniczego, inżyniera nadzoru, głównego księgowego oraz sekretarza – 39,7 tys. zł (15,8%) i stanowiska nierobotnicze poza SL 4960 zł (2%).

¹¹⁰ W tym: SL – 236,2 tys. zł (98%), kierownictwo – 37,9 tys. zł (15,7%) i stanowiska poza SL 4743 zł (2%).

¹¹¹ W tym: SL – 348,4 tys. zł (98,3%), kierownictwo – 53,6 tys. zł (15,1%) i stanowiska poza SL 5839,31 zł (1,6%).

¹¹² W tym: SL – 398,5 tys. zł (97,8%), kierownictwo – 67,7 tys. zł (16,6%) i stanowiska poza SL 8735,22 zł (2,1%).

Kontrola rozliczenia ośmiu wyjazdów służbowych członków kierownictwa Nadleśnictwa zrealizowanych w latach 2021-2023, dobranych pod kątem wysokości poniesionych kosztów, na łączną kwotę 8 458,76 zł, wykazała m.in., że: 1/ polecenia wyjazdu były wystawiane i zatwierdzane przez uprawnione osoby; 2/ we wszystkich skontrolowanych przypadkach podróż odbywana była samochodem prywatnym, na podstawie przedstawionego przez pracownika rozliczenia liczby przejechanych kilometrów i obowiązującej stawki za kilometr; 3/ poddane kontroli podróże służbowe zostały terminowo rozliczone; 4/ w jednym przypadku – wyjazd 9 września 2023 r. (sobota) na uroczystości patriotyczne na Hali Łabowskiej¹¹³ (rozliczony koszt wyjazdu w wysokości 318,55 zł), zatwierdzenie delegacji nastąpiło 13 września 2023 r., tj. już po powrocie z wyjazdu służbowego.

W odniesieniu do daty zatwierdzenia ww. polecenia wyjazdu służbowego Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że wynikało to z faktu jego wystawienia 8 września 2023 r. przypadającego na piątek, w którym to dniu osoba uprawniona do jego zatwierdzenia (zastępca) przebywała na wyjeździe służbowym.

(akta kontroli str. 143-144, 2413-2421)

Ponadto ustalono, że w objętym okresie kontrolą Nadleśnictwo wydatkowało środki finansowe m.in. na imprezy o charakterze religijno-patriotycznym, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. I tak:

– Dyrektor RDLP decyzją nr 9 z 20 lutego 2020 r. w sprawie udziału pocztów sztandarowych, Straży Leśnej i pracowników jednostek organizacyjnych RDLP w obchodach Narodowego Dnia Pamięci *Żołnierzy Wyklętych* w Krakowie, zobowiązał m.in. nadleśniczych z terenu RDLP do wystawienia 1 marca 2020 r.¹¹⁴ wszystkich pocztów sztandarowych, celem uczestnictwa w obchodach Narodowego Dnia Pamięci *Żołnierzy Wyklętych*; uroczystości te rozpoczynały się mszą w Katedrze na Wawelu; Zgodnie z §§ 2-3 tej decyzji, na nadleśniczych spoczął dodatkowo obowiązek oddelegowania na tę uroczystość wszystkich funkcjonariuszy Straży Leśnej z nadleśnictw oraz po pięciu pracowników, dodatkowo Nadleśniczy został zobowiązany pismem zastępcy dyrektora ds. ekonomicznych RDLP do oddelegowania na tę uroczystość wyznaczonego imiennie pracownika, celem wykonania dokumentacji fotograficznej; z tytułu uczestnictwa w tym wydarzeniu Nadleśnictwo poniosło koszt w wysokości 603,11 zł.

(akta kontroli str. 764-782)

– Dyrektor RDLP decyzją nr 44 z 15 września 2022 r. w sprawie udziału w imprezie pracowniczej pn. *XXVI Ogólnopolska Pielgrzymka Leśników na Jasną Górę* pod Hasłem *Zawieramy Maryi Rodzinę polskich leśników*, polecił m.in. Nadleśnictwu wystawienie na powyższą imprezę pocztu sztandarowego 17 września 2022 r.¹¹⁵; ponadto w treści decyzji zaznaczono, że ma ona charakter dobrowolny, a jej celem jest przede wszystkim realizacja potrzeb duchowych i religijnych pracowników LP; za organizację posiłku dla pracowników i ich rodzin uczestniczących w pielgrzymce odpowiadać mieli pracownicy RDLP oraz nadleśniczkowie; Pielgrzymka miała zostać sfinansowana ze środków obrotowych będących we władaniu jednostek organizacyjnych LP, z możliwością wykorzystania środków związanych z zakładowym funduszu świadczeń socjalnych; impreza ta miała odbyć się poza godzinami pracy, a jej program został przygotowany przez Dyрекję Generalną Lasów Państwowych; z tytułu uczestnictwa w tym wydarzeniu Nadleśnictwo poniosło łączne koszty w wysokości 1 927,44 zł, w tym 1 309,25 zł z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

¹¹³ Tę podróż odbył Nadleśniczy.

¹¹⁴ Niedziela, stan epidemii w związku z wirusem SARS-covid został wprowadzony w Polsce 20 marca 2020 r.

¹¹⁵ Sobota.

(akta kontroli str. 783-798)

– Dyrektor RDLP przesłał 26 maja 2022 r., do nadleśniczych podległych nadleśnictw, powołując się na pismo z 24 maja 2022 r. Sekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska¹¹⁶ i Pełnomocnika Rządu ds. Leśnictwa i Łowiectwa Edwarda Siarki¹¹⁷, pismo zapraszające wszystkich leśników do udziału 6 czerwca 2022 r. w uroczystej Mszy Świętej pod Wielką Krokwią w Zakopanem z okazji obchodów 25 rocznicy pielgrzymki Jana Pawła II do Polski; nadleśniczowie zostali poproszeni o przekazanie informacji o tym wydarzeniu wszystkim pracownikom nadleśnictw i zachęcenie do aktywnego udziału w tych uroczystościach oraz o oddelegowanie pocztów sztandarowych celem *godnego i uroczystego reprezentowania małopolskich leśników w tym wielkim wydarzeniu jubileuszowym*; w związku z delegowaniem pracowników na to wydarzenie Nadleśnictwo poniosło koszt w wysokości 688,43 zł.

(akta kontroli str. 826-836)

– Dyrektor RDLP wydał 15 września 2023 r. decyzję nr 46 w sprawie udziału w imprezie pracowniczej pn. *XXVII Ogólnopolska Pielgrzymka Leśników na Jasną Górę*, organizowanej przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych¹¹⁸ pod hasłem *Zagrożeniem dla pokoju na świecie jest nie tylko wyścig zbrojeń, ale także brak należytego szacunku dla przyrody*; postanowienia tej decyzji były zbliżone do opisanych wyżej w decyzji nr 44 z 15 września 2022 r. i dotyczyły 16 września 2023 r.¹¹⁹; z tytułu uczestnictwa w tym wydarzeniu Nadleśnictwo poniosło łącznie koszty w wysokości 1 748,45 zł, w tym 1 047,52 zł z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

(akta kontroli str. 799-813)

Nadleśniczy Nadleśnictwa Gromnik, wspólnie z proboszczem i kustoszem Sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej, przesłali do Nadleśniczego oraz pracowników Nadleśnictwa Miechów (25 czerwca 2021 r. oraz 24 czerwca 2022 r.) zaproszenia do udziału w pielgrzymkach leśników, myśliwych i pracowników parków krajobrazowych, przypadających odpowiednio na 3 lipca 2021 r. (sobota) i 8 lipca 2022 r. (piątek). Odnosząc się do tego wydarzenia organizowanego w 2021 r., Dyrektor RDLP przesłał do Nadleśniczych podległych nadleśnictw 29 czerwca 2021 r. pismo stanowiące, że z uwagi na sytuację epidemiologiczną wywołaną koronawirusem, decyzja o tym, kto będzie reprezentować nadleśnictwa w trakcie tych uroczystości, pozostawiona będzie nadleśniczemu. Z tytułu uczestnictwa w tych wydarzeniach Nadleśnictwo poniosło koszty w wysokości: 942,59 zł w 2021 r. i 1 329,99 zł w 2022 r.¹²⁰.

(akta kontroli str. 836-852)

W sprawie decyzji o uczestnictwie w pielgrzymce do Tuchowa 3 lipca 2021 r., tj. w okresie panowania pandemii COVID-19¹²¹, Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że wydarzenie to zostało przygotowane zgodnie z obowiązującymi w tym okresie obostrzeniami epidemiologicznymi. Udział pracowników w wydarzeniach był całkowicie dobrowolny (w tym reprezentowanie Nadleśnictwa w poczcie sztandarowym) i był poprzedzony rozmową z pracownikami.

(akta kontroli str. 2417)

¹¹⁶ Od października 2020 r.

¹¹⁷ W piśmie tym podsekretarz stanu zwrócił się z prośbą do wszystkich leśników o udział w uroczystej Mszy Świętej z okazji 25 rocznicy pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny, w dniu 6 czerwca o godzinie 18 w Zakopanem, z udziałem Episkopatu Polski. Leśnicy zostali zaproszeni do udziału w tej uroczystości wraz ze swoimi rodzinami.

¹¹⁸ Dalej: Dyrektor Generalny.

¹¹⁹ Sobota.

¹²⁰ Co do tych wydarzeń Nadleśnictwo nie przedstawiło dokumentów (decyzji) poświadczających ich organizację przez odrębne jednostki organizacyjne LP z terenu woj. małopolskiego.

¹²¹ Według raportu Ministerstwa Zdrowia z 29 czerwca 2021 r. w całej Polsce odnotowano 123 nowe przypadki zakażenia koronawirusem, w tym osiem w woj. małopolskim. Źródło: <https://wiadomosci.onet.pl/kraj/koronawirus-w-polsce-najnowsze-dane-wtorek-29-czerwca/9x8mb12>.

W odniesieniu do opisanych wyżej pielgrzymek ustalono, że Nadleśnictwo Gromnik wystawiło Nadleśnictwu faktury: nr 210710257 z 30 lipca 2021 r. na kwotę 698,54 zł, oraz nr 220710225 z 25 lipca 2022 r. na kwotę 1011,61 zł, za *organizację imprezy pracowniczej*.

W dekretacji tych dokumentów, w opisie operacji gospodarczej, Nadleśnictwo zawarło zapisy: dla faktury 210710257 – *Reprezentacja N-ctwa Miechów w Pielgrzymce do Tuchowa w dniu 3.07.2021* i dla faktury 220710225 – *Udział w Wielkim Oduście Tuchowskim w dniu 8.07.2022 r.*

(akta kontroli str. 844-845, 850-851)

Nadleśniczy Nadleśnictwa Gromnik przesłał 26 czerwca 2023 r. do nadleśniczych nadleśnictw podległych RDLP, zaproszenie do udziału w pielgrzymce m.in. leśników do sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej 7 lipca 2023 r. pod hasłem *Wierząc w Chrystusa – kochajmy kościół*. Decyzję o organizacji tego wydarzenia nadleśniczy ten podjął 6 lipca 2023 r.¹²², a w jej treści znalazły się m.in. zapisy, że wydarzenie to jest coroczną autonomiczną imprezą regionalną, organizowaną przez wszystkie jednostki RDLP, przeprowadzaną razem ze strukturami kościelnymi. Pielgrzymka miała zostać sfinansowana ze środków obrotowych, będących we władaniu jednostek organizacyjnych LP, z możliwością wykorzystania środków związanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. W decyzji tej Nadleśniczy Nadleśnictwa Gromnik ustalił m.in. następujący zakres czynności/zadań do wykonania *przez stronę Lasów Państwowych* w zakresie organizacji pielgrzymki: 1/ organizacja dojazdów pielgrzymów z zapewnieniem w trakcie podróży, przez osobę odpowiedzialną, prelekcji na temat podstawowych informacji dot. terenów trasy przejazdu, informacji o historii sanktuarium i pielgrzymek leśników, 2/ wystawienie przez wszystkie nadleśnictwa i Biuro RDLP pocztów sztandarowych jednostek. Koszty transportu osób uczestniczących w tym wydarzeniu miały pokrywać indywidualnie poszczególne jednostki organizacyjne LP.

W związku z opisaną wyżej planowaną pielgrzymką, Dyrektor RDLP przesłał 30 czerwca 2023 r. do nadleśniczych podległych mu nadleśnictw pismo informujące, że odbędzie się ona 7 lipca 2023 r. oraz, że decyzja Dyrektora RDLP zostanie przesłana w najbliższym czasie odrębną korespondencją.

Według wyjaśnień Nadleśniczego, nie otrzymał on z RDLP decyzji zapowiadanej pismem z 30 czerwca 2023 r. decyzji.

Na uczestnictwo w tej imprezie Nadleśnictwo wydatkowało łączną kwotę w wysokości 2 559,65 zł, w tym 1 179,38 zł z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

(akta kontroli str. 814-824, 830-853, 2416)

4.2. W latach objętych kontrolą, zatrudnienie w Nadleśnictwie kształtowało się następująco¹²³: 1/ w 2020 r. – łącznie 40 osób w wymiarze 38 etatów, w tym 30 osób w ramach SL i 10 osób w wymiarze ośmiu etatów poza SL; 2/ w 2021 r. – łącznie 39 osób w wymiarze 39 etatów, w tym 29 osób w ramach SL i 10 osób poza SL; 3/ w 2022 r. – łącznie 38 osób w wymiarze 38 etatów, w tym 30 osób w ramach SL i osiem osób poza SL; 4/ w 2023 r. – łącznie 38 osób w wymiarze 39 etatów, w tym 28 osób na 29 etatach¹²⁴ w ramach SL i 10 poza SL.

(akta kontroli str. 1452)

¹²² W decyzji zaznaczono, że podstawę jej podjęcia stanowi § 22 Statutu PGL Lasy Państwowe oraz Zarządzenie nr 15 Dyrektora Generalnego z dnia 8 marca 2016 r. w sprawie systemu imprez pracowniczych w PGL Lasy Państwowe zmienione Zarządzeniem Nr 44 Dyrektora Generalnego z 1 grudnia 2017 r.

¹²³ Według stanu na 31 grudnia.

¹²⁴ Dnia 19 grudnia 2023 r. zmarł jeden z pracowników SL. Na dzień 31 grudnia 2023 r. etat ten był nieobsadzony.

Wysokość wydatków na wynagrodzenia dla pracowników Nadleśnictwa w poszczególnych latach objętych kontrolą, kształtowała się następująco:

1/ w 2020 r. na wynagrodzenia wydatkowano łącznie kwotę 4 561,4 tys. zł¹²⁵

a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 8,5 tys. zł¹²⁶;

2/ w 2021 r. na wynagrodzenia wydatkowano łącznie kwotę 4 869,2 tys. zł¹²⁷ (wzrost w stosunku do 2020 r. o ok. 6,7%), a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 8,7 tys. zł (wzrost o 2,6%)¹²⁸;

3/ w 2022 r. na wynagrodzenia wydatkowano łącznie kwotę 5 702,9 tys. zł (wzrost w stosunku do 2021 r. o ok. 17,1%)¹²⁹, a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 10,5 tys. zł (wzrost o 20,2%)¹³⁰;

4/ w 2023 r. na wynagrodzenia wydatkowano łącznie kwotę 5 964,8 tys. zł (wzrost w stosunku do 2022 r. o ok. 4,6%)¹³¹, a wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wyniosła 10,7 tys. zł (wzrost o 2,1%)¹³².

W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie: 1/ zwiększyły się koszty na wynagrodzenia z 4 561,4 tys. zł do 5 702,9 tys. zł, tj. o 30,8%, w tym dla SL z kwoty 3 710,7 tys. zł do 4 943 tys. zł, tj. 33,2%, a poza SL z 836,7 tys. zł do 1 021,9 tys. zł, tj. o 22,1%; 2/ przeciętne wynagrodzenie zwiększyło się z 8,5 tys. zł do 10,7 tys. zł, tj. o 26%, przy czym w SL z 8,5 tys. zł do 11,9 tys. zł, tj. o 37,2%, natomiast poza SL uległo ono obniżeniu z 7,5 tys. zł w 2020 r. do 7,1 tys. zł w 2023 r., tj. o 6%; 3/ w 2020 r. przeciętne wynagrodzenie pracownika SL było wyższe od wynagrodzenia pracownika spoza SL o 15,4%, a w 2023 r. o 68,4%.

(akta kontroli str. 1451)

Według oświadczenia Nadleśniczego, do kwietnia 2020 r., tj. do czasu wprowadzenia przez Generalną Dyрекcję Lasów Państwowych¹³³ spójnej polityki kadrowej, Nadleśnictwo prowadziło rekrutację nowych pracowników w oparciu o art. 35 ust. 1 pkt 3 uol.

(akta kontroli str. 34-35)

Zarządzeniem Nadleśniczego nr 27 z 17 lipca 2020 r. został wprowadzony *Regulamin zatrudniania nowych pracowników w Nadleśnictwie Miechów w Miechowie*, który został uchylony zarządzeniem Nadleśniczego nr 51 z 27 września 2022 w sprawie *regulaminu wyłaniania kandydatów na wolne stanowiska pracy w Nadleśnictwie Miechów*.

Zgodnie z regulaminami zatrudniania nowych pracowników wprowadzonymi tymi zarządzeniami, nabory na wolne stanowiska miały charakter wewnętrzny i ograniczały się, w przypadku pierwszego z nich, do osób, które pozostawały pracownikami w jednostkach LP lub też były zatrudnione w tym przedsiębiorstwie i pracodawca rozwiązał z nimi stosunek pracy po 2 kwietnia 2020 r. w związku z wytycznymi dotyczącymi spójnej polityki kadrowej, obowiązującymi od 3 kwietnia 2020 r. W przypadku zarządzenia nr 51, nabory na wolne stanowiska ograniczały się wyłącznie do pracowników LP. Postanowienia obu zarządzeń określały zasady

¹²⁵ 3 710,7 tys. zł na SL, 836 7 tys. zł poza SL i 14 tys. zł na stanowisko robotnicze, w tym 6936,64 zł w ramach równoważników pieniężnych za brak mieszkania (dla SL).

¹²⁶ 8,7 tys. zł dla SL i 7,5 tys. zł poza SL.

¹²⁷ 3 951,5 tys. zł na SL (wzrost o 6,4%) i 875,4 tys. zł poza SL (wzrost o 4,6%), w tym 11 tys. zł w ramach równoważników pieniężnych za brak mieszkania (dla SL).

¹²⁸ 9,6 tys. zł dla SL (wzrost o 9,8%) i 6,3 tys. zł (spadek o ok. 16,8%) poza SL.

¹²⁹ 4 756,6 tys. zł na SL (wzrost o 20,4%) i 946,3 tys. zł poza SL (wzrost o 8,1%), w tym 4 853,52 zł w ramach równoważników pieniężnych za brak mieszkania (dla SL).

¹³⁰ 11,0 tys. zł dla SL (wzrost o 15,4%) i 8,4 tys. zł (wzrost o ok. 33,7%) poza SL.

¹³¹ 4 942,9 tys. zł na SL (wzrost o 3,9%) i 1 021,8 tys. zł poza SL (wzrost o ok. 8%), w tym 3 321,56 zł w ramach równoważników pieniężnych za brak mieszkania (dla SL).

¹³² 11,9 tys. zł - dla SL (wzrost o ok. 8,2%) i 7,1 tys. zł (spadek o ok. 15,5%) poza SL.

¹³³ Dalej: DGLP.

powoływania komisji rekrutacyjnej. Zasady rekrutacji określone w ww. regulaminach nie miały zastosowania przy zatrudnianiu stażystów.

(akta kontroli str. 18-33)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo zatrudniło 11 nowych pracowników, w tym: po czterech w 2020 r. i w 2023 r. oraz trzech w 2022 r. W przypadku siedmiu z 11 nowozatrudnionych zastosowane zostały procedury określone przez Nadleśniczego w ww. zarządzeniach, w tym m.in. ogłoszony został konkurs i powołano komisję rekrutacyjną. W dwóch przypadkach Nadleśnictwo nie zastosowało procedur określonych w tych zarządzeniach z uwagi na zatrudnienie stażystów, a w dwóch przypadkach uzyskało zgodę Dyrektora RDLP na nawiązanie przez Nadleśniczego stosunku pracy z pracownikiem zatrudnionym w innej jednostce organizacyjnej LP, na zasadzie wewnętrznego przejścia pomiędzy jednostkami.

(akta kontroli str. 36-40)

W siedmiu na 11 przypadków (stanowiska księgowych, podleśniczych, sekretarza, instruktora technicznego ds. użytkowania lasu i marketingu) wynagrodzenia nowozatrudnionych pracowników były niższe od wynagrodzeń pracowników poprzednio zatrudnionych na tych stanowiskach i wahały się w przedziale od 51% (księgowy) do 88,5% (podleśniczy). W dwóch przypadkach (specjalista ds. infrastruktury i zamówień publicznych oraz specjalista ds. gospodarki towarowej i sprzedaży drewna) wynagrodzenia były równe wynagrodzeniu osób poprzednio zatrudnionych na tych stanowiskach, a w jednym przypadku (podleśniczy), wynagrodzenie było o 13% wyższe, niż wynagrodzenie poprzednika. Ponadto jedna osoba (księgowy) została zatrudniona na nowoutworzonym stanowisku. Wynagrodzenia osób nowozatrudnionych wahały się w przedziale od 53,8% (księgowy) do 100% (specjalista ds. infrastruktury i zamówień publicznych) średniego wynagrodzenia na danym stanowisku, w dniu podpisania umowy przez nowozatrudnionego.

Wynagrodzenie zatrudnionej na stanowisko podleśniczego osoby z wykształceniem leśnym technicznym z ośmioletnim doświadczeniem w pracy na tym stanowisku stanowiło 99,6% wynagrodzenia osoby z wykształceniem wyższym – leśnym zatrudnionej na równorzędnym stanowisku, z ponad sześcioletnim doświadczeniem i było jednocześnie o 78,6% wyższe od wynagrodzenia osoby zatrudnionej na równorzędnym stanowisku 5 listopada 2020 r. i posiadającej kierunkowe wykształcenie wyższe.

W powyższej sprawie, Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że różnice w wynagrodzeniach wynikały z doświadczenia zawodowego i stażu pracy, współczynników wynagrodzenia osiągniętych dzięki awansom oraz, że *wynikały bezpośrednio z rozporządzenia w sprawie stanowisk, stopni służbowych i zasad wynagradzania w Służbie Leśnej*¹³⁴ oraz Ponadzakładowego Układu Zbiorowego dla pracowników PGL LP.

(akta kontroli str. 38-40, 2413-2414)

W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo zlecało własnym pracownikom, na podstawie umów cywilnoprawnych, zadania na łączną kwotę 131,3 tys. zł, z czego kwotę 96,3 tys. zł stanowiły umowy na utrzymanie kancelarii leśnictw¹³⁵, a 35 tys. zł umowy na organizację polowań. W szczególności:

- w 2020 r. łączne wydatki Nadleśnictwa z tytułu 14 umów wyniosły 28,2 tys. zł, w tym 21,1 tys. zł na utrzymanie kancelarii leśnictw (11 umów) oraz 7 075 zł za organizację polowań (trzy umowy),

¹³⁴ Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 października 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie stanowisk, stopni służbowych oraz zasad wynagradzania w służbie leśnej (Dz. U. poz. 2222).

¹³⁵ Wytyczne dotyczące ustalania zwrotu kosztów za utrzymanie kancelarii leśnictw zostały ustalone przez Dyrektora RDLP w Krakowie i przekazane do podległych nadleśnictw pismem z 18 marca 2014 r.

- w 2021 r. łączne wydatki Nadleśnictwa z tytułu 14 umów wyniosły 27,5 tys. zł (o 2,4% mniej niż w 2020 r.), w tym 23 tys. zł na utrzymanie kancelarii leśnictw (12 umów) oraz 4 520 zł za organizację polowań (dwie umowy),
 - w 2022 r. łączne wydatki Nadleśnictwa z tytułu 12 umów wyniosły 34,6 tys. zł (o 25,7% więcej niż w 2021 r.), w tym 25 tys. zł na utrzymanie kancelarii leśnictw (dziewięć umów) oraz 9 635 zł za organizację polowań (trzy umowy),
 - w 2023 r. łączne wydatki Nadleśnictwa z tytułu 13 umów wyniosły 40,1 tys. zł (o 18,13% więcej niż w 2022 r.), w tym 27,2 tys. zł na utrzymanie kancelarii leśnictw (10 umów) oraz 13,7 tys. zł za organizację polowań (trzy umowy).
- (akta kontroli str. 1136-1151)

Analiza umów-zleceń¹³⁶ zawieranych¹³⁷ przez pięciu pracowników Nadleśnictwa na podprowadzanie zwierzyny podczas polowań¹³⁸ (dwóch pracowników) oraz sprzątanie i opalanie kancelarii leśnictw (trzech pracowników) wykazała, że przedmiot tych umów nie pokrywał się z zakresami ich czynności służbowych.

(akta kontroli str. 1157-1249)

Zasady przyznawania pracownikom Nadleśnictwa nagród w okresie objętym kontrolą określały regulaminy przyznawania nagród wprowadzone zarządzeniami Nadleśniczego nr 12 z 30 maja 2014 r. w sprawie przyznawania nagród i awansów pracownikom Nadleśnictwa Miechów¹³⁹ oraz nr 24/2023 z 25 kwietnia 2023 r.¹⁴⁰ również o tym samym tytule.

(akta kontroli str. 41-50)

Zgodnie z zapisami w ewidencji księgowej, w objętym kontrolą okresie Nadleśnictwo przeznaczyło na nagrody dla pracowników łączną kwotę w wysokości 2 613,8 tys. zł, w tym: a/ na nagrody w równej kwocie dla wszystkich pracowników – 610,8 tys. zł, b/ na nagrody motywacyjne – 1 781,6 tys. zł, c/ na nagrody uznaniowe (z puli kierownika jednostki) – 104,4 tys. zł oraz d/ na nagrody gratyfikacyjne dla pracownika będącego członkiem zespołu zadaniowego – 117 tys. zł.

W poszczególnych latach objętych kontrolą wysokość wypłaconych nagród kształtowała się w sposób następujący: 1/ w 2020 r. łączna kwota nagród wyniosła 284,5 tys. zł; 2/ w 2021 r. łączna kwota nagród wyniosła 705,6 tys. zł (o 148% więcej niż w 2020 r.), w tym: nagrody w równej kwocie dla wszystkich pracowników – 117 tys. zł, nagrody motywacyjne – 543,2 tys. zł, nagrody uznaniowe – 17,5 tys. zł oraz nagrody gratyfikacyjne dla pracownika będącego członkiem zespołu zadaniowego – 27,9 tys. zł; 3/ w 2022 r. łączna kwota nagród wyniosła 890,5 tys. zł (o 26,2% więcej niż w 2021 r.); 4/ w 2023 r. łączna kwota nagród wyniosła 733,2 tys. zł (o ok. 17,7% mniej niż w 2022 r.),

(akta kontroli str. 1377-1450)

¹³⁶ Umowy – zlecenia: z Inżynierem Nadzoru na pomoc przy organizacji polowań w Ośrodku Hodowli Zwierzyny przy Nadleśnictwie Miechów (dalej: OHZ) z 29 lipca 2019 r. (aneks z 20 października 2020 r.), 11 października 2021 r., 17 listopada 2021 r., 18 lipca 2022 r. i 25 lipca 2023 r., z Podleśniczym w Leśnictwie Klonów, Podleśniczym Leśnictwa Trzyciąż na sprzątanie i opalanie pomieszczenia kancelarii w Leśnictwie Trzyciąż z 2 stycznia 2020 r., 4 stycznia 2021 r., 3 stycznia 2022 r. (aneks z 1 lipca 2022 r.), i 3 stycznia 2023 r., z Leśniczym Leśnictwa Trąby na sprzątanie i opalanie pomieszczenia kancelarii w Leśnictwie Trąby z 19 lutego 2020 r., 4 stycznia 2021 r., 3 stycznia 2022 r. (aneks z 1 lipca 2022 r.) i 3 stycznia 2023 r., z Leśniczym Leśnictwa Opacz na sprzątanie i opalanie pomieszczenia kancelarii Leśnictwa Opacz z 2 stycznia 2020 r., 4 stycznia 2021 r., 3 stycznia 2022 r. (aneks z 1 lipca 2022 r.) i 3 stycznia 2023 r.

¹³⁷ Wytypowanych w drodze doboru celowego.

¹³⁸ Według kalendarzy polowań zbiorowych OHZ na sezony łowieckie: 2020/2021 (wyznaczone daty 10 polowań przypadły na soboty), 2021/2022 (wyznaczone daty 10 polowań przypadły na soboty (dziewięć) oraz jedną niedzielę), 2022/2023 (wyznaczone daty 10 polowań przypadły na soboty) oraz 2022/2024 (wyznaczone daty dziewięć polowań przypadły na soboty (dziewięć) i jeden piątek 10 listopada 2023 r. – polowanie szkoleniowe dla sygnalistów RDLP w Krakowie).

¹³⁹ Zmieniony zarządzeniami Nadleśniczego nr 9 z 27 lutego 2017 r., 44 z 15 września 2020 r., 26/2022 z 28 kwietnia 2022 r.

¹⁴⁰ Uchylające zarządzenie Nadleśniczego nr 12 z 30 maja 2014 r.

Co do wypłacenia w 2022 r. największej puli nagród, przy jednoczesnej rezygnacji z części planu pozyskania drewna¹⁴¹ na kwotę 4 842,76 tys. zł, Nadleśniczy wyjaśnił, że wypłata nagród w Nadleśnictwie następuje na podstawie pism otrzymanych od Dyrektora RDLP w sprawie uruchomienia wypłaty nagród, a decyzje o wypłacie nagród podejmowane są przez Dyrektora Generalnego na podstawie wyniku finansowego LP.

(akta kontroli str. 3304-3328)

Wydatki Nadleśnictwa poniesione w objętym kontrolą okresie na doksztalcanie pracowników wyniosły łącznie 25 905,39 zł, w tym: w 2021 r. – 4 055 zł na studia podyplomowe czterech pracowników z zakresu Użytkowania lasu i transportu leśnego oraz PZP, w 2022 r. – 9 105,14 zł na studia podyplomowe czterech pracowników z zakresu rachunkowości i finansów oraz PZP i w 2023 r. – 12 745,25 zł na studia podyplomowe dla pięciu pracowników z zakresu rachunkowości i finansów, prawa zamówień publicznych oraz ochrony przyrody.

(akta kontroli str. 3408)

4.3. Zakup usług przez Nadleśnictwo został uregulowany w zarządzeniu Nadleśniczego nr 14 z 16 kwietnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Nadleśnictwie Miechów¹⁴².

(akta kontroli str. 568-579)

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą Nadleśnictwo ponosiło następujące wydatki na zakup usług obcych: w 2020 r. – 6 876,3 tys. zł, w 2021 r. – 7 623,2 tys. zł, w 2022 r. – 10 391,1 tys. zł i w 2023 r. – 14 301,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 2107-2110)

Kontrola czterech zakupów usług obcych na łączną kwotę 3 226,1 tys. zł zrealizowanych przez Nadleśnictwo w latach 2020-2023¹⁴³ wykazała, że przy ich udzielaniu Nadleśnictwo właściwie wybierało tryb udzielenia zamówienia, postępowania te były właściwie udokumentowane, zamówienie zrealizowane zostały zgodnie z umową, oraz prawidłowo rozliczone.

(akta kontroli str. 3281-3282)

4.4. Nadleśniczy wyjaśnił, że w Nadleśnictwie nie przyjęto pisemnej polityki ponoszenia kosztów reprezentacyjnych, ponieważ nie występuje taki obowiązek, lecz opierano się w tym zakresie o uregulowania zawarte w planie kont oraz polityce rachunkowości dla PGL LP.

(akta kontroli str. 2421)

W poszczególnych latach objętych kontrolą, Nadleśnictwo poniosło następujące koszty reprezentacyjne: w 2020 r. – 1 576,50 zł (0,1‰ wydatków ogółem), 2021 r. – 4 327,8 zł (0,3‰ wydatków ogółem), 2022 r. – 12,7 tys. zł (0,7‰ wydatków ogółem) i w 2023 r. – 13,4 tys. zł (0,5‰ wydatków ogółem)¹⁴⁴.

¹⁴¹ Z przyczyn niezależnych od Nadleśnictwa. Opisane w pkt 4.5 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

¹⁴² Uchylające Zarządzenie nr 9 Nadleśniczego z 25 marca 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Nadleśnictwie Miechów, które z kolei uchylało Zarządzenie Nadleśniczego nr 13 z 16 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia zasad planowania, realizowania i ewidencjonowania zamówień publicznych w Nadleśnictwie Miechów oraz Zarządzenie Nadleśniczego nr 9 z 14 kwietnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia zmian do zarządzenia nr 13 z 16 kwietnia 2013 r.

¹⁴³ II przetarg, wykonanie usług z zakresu gospodarki leśnej na terenie Nadleśnictwa Miechów w roku 2022 – pakiety 04, 05, 10 – umowa z 25 stycznia 2022 r. na kwotę 1 389 551,20 zł, wykonanie na poziomie 1 395 909,83 zł; III postępowanie – Wykonywanie usług z zakresu gospodarki leśnej na terenie Nadleśnictwa Miechów w roku 2023 – umowa z 1 lutego 2023 r. na kwotę 1 742 514,10 zł, wykonanie na poziomie 1 717 366 zł; umowa wypas zwierząt gospodarczych w ramach projektu z 5 sierpnia 2022 r. na 66 000 zł – wykonanie na kwotę 61 111,12 zł oraz umowa na zbiór nasion – część I z 24 października 2023 r. na kwotę 60 355,50 zł – wykonanie w kwocie 51 667,2 zł.

¹⁴⁴ Analiza wybranych kosztów ponoszonych z tego tytułu została przedstawiona w pkt 4.1 wystąpienia pokontrolnego.

Nadleśniczy zawarł 2 stycznia 2020 r., na czas nieokreślony, umowę nr K.0290.2.2019 na wykonywanie czynności doradztwa podatkowego, w tym konsultacji podatkowych, z Kancelarią Doradztwa Podatkowego w Bydgoszczy, której przedmiotem było wykonywanie czynności doradztwa podatkowego określonych w ustawie z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym¹⁴⁵. Za wykonywanie tych usług Nadleśnictwo zobowiązało się wypłacać wykonawcy zryczałtowane miesięczne wynagrodzenie. W poszczególnych latach objętych kontrolą, w związku z opisaną wyżej umową, Nadleśnictwo wydatkowało: w latach 2020-2021 – po 4 428 zł, w 2022 r. – 5 166 zł, a w 2023 r. – 7 232,4 zł.

Z wykonanej przez Księgową 30 grudnia 2019 r. notatki służbowej na okoliczność wyłonienia dostawcy tej usługi, w trybie przewidzianym dla zamówień o wartości poniżej 30 tys. euro¹⁴⁶ wynikało, że dwie oferty na jej wykonanie, które wpłynęły do Nadleśnictwa, stanowiły odpowiedź na zapytanie skierowane do doradców podatkowych przez RDLP. Nadleśnictwo wybrało korzystniejszą z dwóch nadesłanych ofert.

(akta kontroli str. 519-535)

Z przedstawionej przez Nadleśnictwo korespondencji elektronicznej z podmiotem świadczącym usługi doradztwa podatkowego w ramach opisanej umowy wynikało, że w 2022 r. zwróciło się ono trzykrotnie¹⁴⁷, a w 2023 r. – jednokrotnie¹⁴⁸ z zapytaniami w zakresie kwestii objętych tą umową.

(akta kontroli str. 536-548)

W okresie objętym kontrolą¹⁴⁹ Nadleśnictwo zawarło trzy porozumienia z CILP w sprawie organizacji wydarzeń promocyjno-edukacyjnych, za wykonanie których otrzymało z CILP, łącznie 60,9 tys. zł, tj.:

1/ IX Małopolskich Targów Żywności pn. *Zasmakuj z URK* oraz XXV Małopolskiej Giełdy Agroturystycznej, które odbyły się 16-17 września 2023 r. na terenie RDLP w Krakowie (25 tys. zł netto, 30,8 tys. zł brutto), z którego sfinansowano m.in. organizację stoisk wystawienniczych, zakup materiałów promocyjno-reklamowych, zakup produktów marki *Dobre z Lasu*;

2/ „Poznaj gospodarza – Zrozum las”, które realizowane było od 1 czerwca do 31 października 2023 r. na terenie nadleśnictw Myślenice i Miechów (20 tys. zł netto, 23,9 tys. zł brutto)¹⁵⁰, z którego sfinansowano m.in. zakup materiałów promocyjnych, poczęstunek dla uczestników wydarzenia, warsztaty edukacyjne dla uczestników wydarzenia¹⁵¹, przewóz uczestników na wydarzenie;

3/ „Dzień Dziecka Służb Mundurowych”, które odbyło się 1 czerwca 2023 r. (5 tys. zł netto, 6,2 tys. zł brutto), z którego sfinansowano zakup materiałów promocyjno-reklamowych oraz usługę cateringową.

¹⁴⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 2117.

¹⁴⁶ Zgodnie z zał. Nr 2 do Zarządzenia Nr 13 Nadleśniczego z 16 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia zasad planowania, realizowania i ewidencjonowania zamówień publicznych w Nadleśnictwie Miechów, określającego zasady udzielania zamówień o wartości poniżej 14 tys. EUR (kwota ta podniesiona do 30 tys. EUR Zarządzeniem Nadleśniczego nr 9 z 14 kwietnia 2014 r.).

¹⁴⁷ W dniach: 15 luty 2022 – zapytanie dotyczące zastosowania ulgi dla emerytów, 20 października 2022 r. – zapytanie dotyczące podatku dochodowego od osób prawnych i 6 listopada 2022 r. – zapytanie dotyczące nieodpłatnego wykonania nieodpłatnego odnowienia powierzchni leśnej w ramach prac badawczych.

¹⁴⁸ W dniu 3 marca 2023 – zapytanie o opodatkowania transakcji podatkiem VAT w ramach transakcji zamiany nieruchomości.

¹⁴⁹ Tj. w 2023 r.

¹⁵⁰ Grupa docelowa: lokalni liderzy opinii publicznej, aktywiści społeczni, lokalni samorządowcy, nauczyciele, dziennikarze, przewodnicy turystyczni, edukatorzy prowadzący prywatne działalności, przedstawiciele lokalnych stowarzyszeń, osoby szczególnie aktywne w mediach społecznościowych na lokalnych profilach, ok. 20 osób z terenu Nadleśnictwa Miechów i ok. 20 z Nadleśnictwa Myślenice.

¹⁵¹ Pokaz edukacyjny na temat gospodarki leśnej Zrozum las.

(akta kontroli str. 931-1041, 3367-3374)

4.5. Ujęte w planach finansowo-gospodarczych Nadleśnictwa dochody funduszu leśnego wynosiły: a/ w 2020 r. – 2 102,4 tys. zł, b/ w 2021 r. – 1 759,3 tys. zł, c/ w 2022 r. – 2 989,8 tys. zł i d/ w 2023 r. – 1 929,3 tys. zł. Źródłem ich finansowania były w całości, dla każdego z badanych lat, środki pochodzące z odpisu podstawowego liczonego od wartości sprzedaży drewna, obciążającego koszty działalności Nadleśnictwa (art. 57 ust. 1 pkt 1 uol).

(akta kontroli str. 215, 282, 350, 429)

Wielkość odpisu podstawowego na fundusz leśny¹⁵² ustalona dla Nadleśnictwa zarządzeniami¹⁵³ Dyrektora RDLP, wynosiła: dla 2020 r. – 14%, dla 2021 r. – 12%. W 2022 r. wielkość odpisu ustalona została na 14% przy czym zaznaczono, że jego wielkość może ulec korekcie po uzyskaniu pełnej informacji o wartości przychodów ze sprzedaży drewna osiągniętych przez nadleśnictwa RDLP w 2022 r.¹⁵⁴ Wysokość odpisu podstawowego dla Nadleśnictwa została zmieniona 30 grudnia 2022 r. na 4,655%¹⁵⁵ a następnie, 2 lutego 2023 r., na 4,011628449%¹⁵⁶. Wartość odpisu podstawowego na 2023 r. wynosiła 7,362%¹⁵⁷.

(akta kontroli str. 184, 251, 323, 354-355, 357-358, 398)

Nadleśniczy pismem z 28 lipca 2022 r. poinformował Dyrektora RDLP m.in. o konieczności ograniczenia realizacji planowanych zadań gospodarczych na 2022 r. w zakresie pozyskania drewna w ilości 17 082 m³, co skutkowało zmniejszeniem masy do sprzedaży i przychodów z tego tytułu o kwotę 4 842,76 tys. zł. Przyczyną takiego stanu rzeczy był brak rozstrzygnięć przetargowych na usługi leśne.

(akta kontroli str. 469-471)

W poszczególnych latach objętych kontrolą, na zadania finansowane z funduszu leśnego Nadleśnictwo wydatkowało następujące kwoty: 1/ w 2020 r. – 236,9 tys. zł, w tym na zadanie „Budowa Drogi Niezwojowice” – 126,3 tys. zł¹⁵⁸ oraz „Rozbudowa infrastruktury łowieckiej w OHZ” – 110,6 tys. zł (oba zadania zrealizowane na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 3 uol); 2/ w 2021 r. – 1 555,7 tys. zł, w tym na sporządzenie planów urządzania lasu – 352,1 tys. zł¹⁵⁹, odnowienia lasu w ramach projektu „Leśne Gospodarstwa Węglowe”¹⁶⁰ – 29,9 tys. zł, zakup gruntu leśnego Rawałowice – 950 tys. zł¹⁶¹, zadanie „Termomodernizacja Leśniczówki Klonów” – 190 tys. zł¹⁶² oraz wykonanie lotniczych zdjęć fotogrametrycznych i ortofotomap – 33,7 tys. zł¹⁶³; 3/ w 2022 r. – 418,3 tys. zł, w tym na sporządzenie planów urządzania lasu – 352,1 tys. zł¹⁶⁴, odnowienia lasu w ramach projektu „Leśne Gospodarstwa

¹⁵² O którym mowa w art. 57 ust. 1 pkt 1 uol.

¹⁵³ Zarządzenie nr 12 Dyrektora RDLP w Krakowie z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego RDLP w Krakowie na 2020 r., Zarządzenie nr 10 Dyrektora RDLP w Krakowie z dnia 12 maja 2021 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego RDLP na 2021 r.

¹⁵⁴ Zarządzenie nr 17 Dyrektora RDLP w Krakowie z dnia 9 maja 2022 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego RDLP w Krakowie na 2022 r.

¹⁵⁵ Zarządzenie nr 45 Dyrektora RDLP w Krakowie z 30 grudnia 2022 r., zmieniające Zarządzenie nr 17 Dyrektora RDLP w Krakowie z dnia 9 maja 2022 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego RDLP w Krakowie na 2022 r.

¹⁵⁶ Zarządzenie nr 2 Dyrektora RDLP w Krakowie z 25 stycznia 2023 r., zmieniające Zarządzenie nr 45 Dyrektora RDLP w Krakowie z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego RDLP w Krakowie na 2022 r.

¹⁵⁷ Zarządzenie nr 17 Dyrektora RDLP w Krakowie z 15 maja 2023 r. w sprawie Planu Finansowo-Gospodarczego RDLP w Krakowie na 2023 r.

¹⁵⁸ Zadanie zrealizowane na żądanie RDLP w Krakowie.

¹⁵⁹ Na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 4 uol.

¹⁶⁰ Na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol – wspólne przedsięwzięcie jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w szczególności w zakresie gospodarki leśnej.

¹⁶¹ Na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 5b uol.

¹⁶² Na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol.

¹⁶³ Na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 4 uol.

¹⁶⁴ Na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 4 uol.

Węglowe” – 39,1 tys. zł¹⁶⁵ oraz inwentaryzację przyrodniczą – 27,1 tys. zł¹⁶⁶; 4/ w 2023 r. – 309,2 tys. zł, w tym na sporządzenie planów urządzania lasu – 301,8 tys. zł¹⁶⁷ oraz inwentaryzację przyrodniczą – 7,4 tys. zł¹⁶⁸.

Żadne z powyższych zadań nie zostało sfinansowane na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 6 uol.

(akta kontroli str. 468)

Odnosnie do realizowanego w 2021 r. zadania inwestycyjnego pn. *Termomodernizacja Leśniczówki Klonów*, na które z funduszu leśnego wydatkowano kwotę 190 tys. zł – Dyrektor Generalny zarządzeniem nr 36 z 27 czerwca 2019 r. wprowadził zaktualizowane „Wytyczne do realizacji projektu rozwojowego pn. *Termomodernizacja budynków PGL LP (łącznie z zastosowaniem OZE¹⁶⁹ w budynkach)*”. Zgodnie z preambułą załącznika Nr 1 do tego zarządzenia, określającego zasady działań w ramach realizacji tego projektu, miał on być realizowany jako przedsięwzięcie rozwojowe LP i finansowany ze środków funduszu leśnego przy współudziale środków własnych jednostek LP, przy czym finansowaniu ze środków LP podlegały wyłącznie koszty związane z modernizacją energetyczną budynków, materiały oraz koszty robocizny, które wskazane zostały w audycie energetycznym.

(akta kontroli str. 436-446)

Dyrektor Generalny zarządzeniem nr 66 z 15 października 2020 r. wprowadził do stosowania zasady gospodarowania i procedury postępowania, w tym zasady obiegu dokumentów w zakresie dysponowania środkami funduszu leśnego. Zgodnie z zapisami § 7 tego zarządzenia, w zakresie przedsięwzięć o których mowa w art. 58 ust. 2 pkt 1 uol¹⁷⁰, mieściły się zadania realizowane: 1/ przez Dyrektora Generalnego na rzecz jednostek organizacyjnych LP bezpośrednio, lub za pośrednictwem wskazanej jednostki organizacyjnej LP, w szczególności przez zakład, 2/ przez co najmniej dwie jednostki organizacyjne LP w ramach programów zatwierdzonych przez Dyrektora Generalnego, 3/ w ramach tworzenia, łączenia, likwidacji nadleśnictw i zakładów (...), 4/ w ramach tworzenia bądź przystępowania do spółek o których mowa w art. 42 ust 1 uol.

(akta kontroli str. 447-467)

Zadanie dotyczące termomodernizacji zostało wpisane do planu finansowo-gospodarczego Nadleśnictwa na 2021 r. zał. 6, poz. 1.4.1 – wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych LP w wysokości 190 tys. zł.

(akta kontroli str. 282)

Postępowania na udzielenie zamówień publicznych dotyczących zadań związanych ze sporządzaniem Planu Urządzenia Lasu były prowadzone przez RDLP.

(akta kontroli str. 468)

Kontrola dwóch umów na realizację zadań z wykorzystaniem środków funduszu leśnego, tj. na termomodernizację leśniczówki Leśnictwa Klonów na 190 tys. zł oraz na przeprowadzenie inwentaryzacji roślin naczyniowych i mszaków na terenie obszaru *Natura 2000* z 9 sierpnia 2022 r. na kwotę 27 124,5 zł wykazała, że przy ich udzielaniu Nadleśnictwo właściwie wybierało tryb udzielenia zamówienia, postępowania te były właściwie udokumentowane, zrealizowane zgodnie z umowami oraz prawidłowo rozliczone.

¹⁶⁵ Na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol.

¹⁶⁶ Na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol.

¹⁶⁷ Na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 4 uol.

¹⁶⁸ Na podstawie art. 58 ust. 2 pkt 1 uol.

¹⁶⁹ Odnawialne Źródła Energii.

¹⁷⁰ Wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej.

W poddanym kontroli okresie Nadleśnictwo przekazało łącznie 153,6 tys. zł jako darowizny, na cele społecznie użyteczne, w tym: 1/ w 2020 r. 18,1 tys. zł, 2/ w 2021 r. 24,4 tys. zł, tj. o ok. 34,5% więcej niż w 2020 r., 3/ w 2022 r. 37,3 tys. zł, tj. o 53,8% więcej niż w 2021 r. i 4/ w 2023 r. 74 tys. zł, tj. o ok. 98,4% więcej niż w 2022 r. Wartość darowizn przekazanych przez Nadleśnictwo w 2023 r. była o ponad 300% wyższa niż wartość darowizn przekazanych w 2020 r. W szczególności: a/ w 2020 r. przekazanie darowizn 16 podmiotom, średnia wartość darowizny wyniosła 1 131,25 zł, darowizna o najwyższej wartości wyniosła 2 500 zł,¹⁷¹ a najniższa – 300 zł, 2/ w 2021 r. przekazanie darowizn 22 podmiotom, średnia wartość darowizny wyniosła 1 106,8 zł, darowizna o najwyższej wartości wyniosła 2 850 zł¹⁷², a najniższa – 200 zł; 3/ w 2022 r. przekazanie darowizn 16 podmiotom, średnia wartość darowizny wyniosła 2 331,25 zł, darowizna o najwyższej wartości wyniosła 5 000 zł¹⁷³, a najniższa – 500 zł; 4/ w 2023 r. przekazanie darowizn 26 podmiotom, średnia wartość darowizny wyniosła 2 846,1 zł, darowizna o najwyższej wartości wyniosła 10 000 zł¹⁷⁴ a najniższa – 500 zł.

W latach 2020-2023 średnia wartość darowizny wzrosła z 1 131,25 zł do 2 846,1 zł, tj. o ok. 151,5%, a wartość darowizny maksymalnej z 2500 zł do 10 tys. zł, tj. o 300%.

(akta kontroli str. 913-930)

W sprawie przyczyn wykazanego wzrostu wartości darowizn w poddanym kontroli okresie Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że wzrost ten wynikał bezpośrednio z osiąganych przez Nadleśnictwo wyników finansowych po korekcie, stosownie do propozycji jego podziału i w zgodzie z treścią § 19 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe¹⁷⁵.

(akta kontroli str. 2419)

4.6. Według wpisów w książce kontroli Nadleśnictwa, w kontrolowanym okresie było one poddane 11 kontrolom, w tym m.in.: w lipcu 2020 r. w zakresie kontroli wydatku drewna – kontrola przeprowadzona przez RDLP za okres od 2018 r. do 2020 r., w listopadzie i grudniu 2020 r. – kontrola doraźna przeprowadzona przez RDLP w zakresie sprawdzenia doniesień dotyczących przekazywania darowizn na fundację *Dla Niepodległej* na cel budowy pomnika-kaplicy, od stycznia do lipca 2022 r. – kontrola okresowa przeprowadzona przez Inspekcję Lasów Państwowych w zakresie całokształtu działalności gospodarczej Nadleśnictwa, za okres od ostatniej kontroli okresowej oraz w lipcu i sierpniu 2023 r. – kontrola problemowa przeprowadzona przez RDLP w zakresie utrzymania obiektów wykonanych w ramach projektów MRN2¹⁷⁶ i MRG2¹⁷⁷.

(akta kontroli str. 51-53)

W zakresie pierwszej z ww. kontroli w wystąpieniu pokontrolnym z 22 lipca 2021 r. wskazano m.in. na nieprawidłowość w postaci rozpoczynającego się procesu deprecjacji surowca drzewnego w łącznym wymiarze 85,27 m³, spowodowaną trudnościami w bieżącej jego sprzedaży, w związku z czym Nadleśniczy został

¹⁷¹ Na rzecz Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Miechowie.

¹⁷² Na rzecz Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju i Promocji Gminy Bolesław.

¹⁷³ Na rzecz Ochotniczej Straży Pożarnej w Stróży – zakup 10 kompletów ubrań specjalnych dla strażaków.

¹⁷⁴ Na rzecz Ochotniczej Straży Pożarnej w Białym Kościele – zakup sprzętu do działań ratowniczo-gaśniczych.

¹⁷⁵ Dz. U. Nr 134 poz. 692.

¹⁷⁶ Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych.

¹⁷⁷ Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich.

zobowiązany m.in. do realizowania prawidłowej rotacji drewna, celem zapobieżenia jego deprecjacji.

(akta kontroli str. 54-56)

W odpowiedzi na to ustalenie i zalecenie, Nadleśniczy poinformował Dyrektora RDLP m.in., że aby realizować prawidłową rotację drewna na magazynie Nadleśnictwa tak, by zapobiegać jego deprecjacji, w Nadleśnictwie podjęte zostały działania zmierzające do tego, by najstarszy surowiec opuszczał magazyn w pierwszej kolejności. Na każdej naradzie z zakresu pozyskania drewna poruszany był temat *starego drewna*, a leśniczowie byli informowani o konieczności jego wywozu.

(akta kontroli str. 57-59)

W protokole kontroli przekazywania darowizn na fundację *Dla Niepodległej*, jedyną przeprowadzoną przez pracownika RDLP czynność dowodową stanowiło zadane Nadleśniczemu pytanie, czy kierowane były w jego stronę naciski, wymuszające przekazywanie darowizn na rzecz ww. fundacji, na które została udzielona odpowiedź negatywna. Protokół kontroli nie zawierał informacji finansowych, w jakiej kwocie Nadleśnictwo udzieliło wsparcia ww. fundacji, ani też wyliczeń, jaki udział w łącznej kwocie udzielonych przez Nadleśnictwo darowizn, stanowiły darowizny dla tej fundacji.

(akta kontroli str. 60-62)

W wystąpieniu pokontrolnym z kontroli okresowej Nadleśnictwa z 19 stycznia 2023 r. opisano stwierdzone w okresie objętym kontrolą nieprawidłowości, w tym m.in. polegające na: 1/ nabywaniu gruntów do zalesiania bez rzetelnej weryfikacji ich wartości rynkowej (na podstawie notatki służbowej pracownika) i braku terenowej weryfikacji zasobności drzewostanu, co naruszało interes Skarbu Państwa; 2/ sprzedaży samodzielnego lokalu mieszkalnego (pustostanu) w oparciu o złożoną w przetargu ograniczonym ofertę niespełniającą wymogów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 października 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu sprzedaży lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie oraz kryteriów kwalifikowania ich jako nieprzydatne Lasom Państwowym, a także trybu przeprowadzania przetargu nieograniczonego¹⁷⁸; 3/ rozliczaniu delegacji służbowych (sześć na 15 skontrolowanych) w terminie powyżej 14 dni od dnia zakończenia podróży służbowej; 4/ uchybieniach przy stosowaniu przepisów o zamówieniach publicznych.

(akta kontroli str. 65-87)

W odpowiedzi na ww. wystąpienie pokontrolne Nadleśniczy 22 lutego 2023 r. szczegółowo poinformował Dyrektora Generalnego o działaniach podjętych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

(akta kontroli str. 88-99)

Kontrola utrzymania przez Nadleśnictwo obiektów wykonanych w ramach ww. projektów MRN2 i MRG2 nie wykazała istotnych nieprawidłowości w tym zakresie.

(akta kontroli str. 100-103)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przyjęte przez Nadleśniczego postanowienia § 7 ust. 1 lit. c Regulaminu Gospodarowania ZFŚS w Nadleśnictwie, zgodnie z którymi środki tego funduszu przeznaczone są m.in. na wyjazdy zaspokajające potrzeby religijne pracowników, były sprzeczne z art. 2 pkt 1 ustawy z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu

¹⁷⁸ Dz. U. poz. 1206.

świadczeń socjalnych¹⁷⁹. Zgodnie z tym przepisem działalność socjalna obejmuje usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, sprawowanej przez dziennego opiekuna lub nianię, w przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej – rzeczowej lub finansowej, a także zwrotną lub bezzwrotną pomoc na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Nie wymienia natomiast wspomagania aktywności związanych z wyznawaną przez pracowników religią. Ponadto stosownie do art. 94 pkt 2b oraz art. 18^{3a} § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1976 r. Kodeks pracy¹⁸⁰, do obowiązku pracodawcy należy przeciwdziałanie dyskryminacji w zatrudnieniu oraz równe traktowanie pracowników, m.in. ze względu na religię.

W konsekwencji Nadleśnictwo dofinansowało w 2022 r. z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych udział pracowników w XXVI Ogólnopolskiej Pielgrzymce Leśników na Jasną Górę w kwocie 1 309,25 zł, a w 2023 r. udział w takiej pielgrzymce w wysokości 1 047,52 zł oraz udział w pielgrzymce leśników, myśliwych i pracowników parków krajobrazowych do Sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej w kwocie 1 179,38 zł.

Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że w jego ocenie przyjęte regulacje wewnętrzne są zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych bowiem wpisują się w pojęcie działalności socjalnej. Ponadto opisywane wyjazdy mają charakter wypoczynku grupowego – wycieczki integracyjnej, są zatem formą wypoczynku z dobrowolnym udziałem w części związanej z zaspakajaniem potrzeb religijnych. Do przedmiotowych wyjaśnień Nadleśniczy przedstawił również zamówioną treść opinii prawnej w tej sprawie¹⁸¹.

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień NIK wskazuje, że zamieszczony w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych Nadleśnictwa zapis stanowi nieuprawnione rozszerzenie katalogu wydatków finansowanych z ZFŚS wskazanego w art. 2 pkt 1 ww. ustawy. Ponadto, zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 20 sierpnia 2001 r. (I PKN 579/00, OSNP 2003/14/331): (...) *nie ulega wątpliwości, że fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin, a także emerytów i rencistów. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach (...).*

Niezależnie od powyższego podkreślić należy, że przyjęcie powyższych regulacji mogło wpływać niekorzystnie na realizację obowiązku pracodawcy w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji w zatrudnieniu oraz równego traktowania pracowników (art. 94 pkt 2b oraz art. 18^{3a} § 1 ustawy Kodeks Pracy).

(akta kontroli str. 783-825, 869-891, 2415-2416, 2422-2425, 3301-3308)

2. Nadleśnictwo delegowało, na podstawie decyzji nr 10 z 20 grudnia 2020 r. Dyrektora RDLP, 10 pracowników na obchody Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych w Krakowie 1 marca 2020 r., który to dzień przypadał na niedzielę.

W treści art. 151¹⁰ ustawy Kodeks pracy, który określa dopuszczalność pracy w niedzielę i święta, nie są wymienione okoliczności, które stanowiły podstawę wystawienia poleceń wyjazdu służbowego 1 marca 2020 r., tj. udział w uroczystościach religijno-patriotycznych.

¹⁷⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 288.

¹⁸⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1465.

¹⁸¹ Opinia kancelarii prawnej z 6 lutego 2024 r. w sprawie możliwości finansowania ze środków ZFŚS wyjazdów o charakterze religijnym – pielgrzymki, na podstawie art. 2 pkt 1 ustawy o ZFŚS. Według tej opinii, zapis § 7 ust. 1 lit. c Regulaminu Gospodarowania ZFŚS w Nadleśnictwie jest zgodny z wymogami ustawy o ZFŚS, a sama możliwość przeznaczania środków funduszu na wyjazdy o charakterze religijnym (wyłącznie religijnym czy takim, w których łączy się element integracji i zaspokajania potrzeb religijnych) jest powszechnie przyjęta zarówno wśród komentatorów, jak i w praktyce.

Wyjaśniając przyczyny zatwierdzenia poleceń wyjazdu służbowego na niedzielę 1 marca 2020 r. Nadleśniczy podał, że czas pracy pracowników zatrudnionych na stanowiskach: leśniczego, podleśniczego i strażnika leśnego, jest określony wymiarem ich zadań z zastrzeżeniem ust. 3 i 6 – par. 23 ust. 11 *Regulaminu pracy*. W związku z powyższym pracownik, który świadczył pracę w niedzielę jest uprawniony do uzyskania dnia wolnego i taki dzień wolny w każdym przypadku został udzielony. Niemniej świadczenie pracy w niedzielę przez pracownika zatrudnionego w zadaniowym systemie czasu pracy nie podlega ograniczeniom o których mowa w art. 151¹⁰ ustawy Kodeks pracy. Nadleśniczy podał również, że nie zawiadamiał Dyrektora RDLP o fakcie, iż powód wydania przez niego polecenia służbowego uczestnictwa pracowników Nadleśnictwa w ww. uroczystościach przypadających na niedzielę, nie mieści się w katalogu określonym w art. 151¹⁰ ustawy Kodeks pracy, decyzja przełożonego miała dla niego charakter wiążący, a jej niewykonanie mogło doprowadzić do wyciągnięcia wobec niego konsekwencji służbowych, na podstawie art. 34 pkt 2c uol, zgodnie z którym dyrektor RDLP inicjuje, koordynuje oraz nadzoruje działalność nadleśniczych i kierowników jednostek organizacyjnych o zasięgu regionalnym.

Odnosząc się do wyjaśnień Nadleśniczego należy zaznaczyć, że Regulamin pracy Nadleśnictwa nie może stanowić podstawy do uchylenia przepisów prawa zawartych w art. 151¹⁰ ustawy Kodeks pracy. Ponadto system zadaniowego czasu pracy nie oznacza, że zadania mogą być wykonywane w soboty, niedziele czy święta, z uwagi na art. 129 § 1 w powiązaniu z art. 140 ustawy Kodeks pracy, zgodnie z którym pracodawca (tj. Nadleśnictwo, a nie RDLP) ustala czas niezbędny do wykonania powierzonych zadań.

(akta kontroli str. 764-782, 2418-2419)

3. W Nadleśnictwie w sposób nieuprawniony:

a) wydatkowano na udział w pielgrzymkach pracowników Nadleśnictwa do Sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej w latach 2021 i 2022, środki w łącznej kwocie 2 272,58 zł.

Dyrektor RDLP nie wydał decyzji co do udziału podległych mu nadleśnictw w tych wydarzeniach; na uroczystości te, wspólne zaproszenia wysyłał Nadleśniczy Nadleśnictwa Gromnik razem z proboszczem i kustoszem ww. sanktuarium; za organizację tych wydarzeń ww. nadleśniczy wystawiał następnie faktury Nadleśnictwu Miechów;

b) delegowano, na podstawie decyzji Nadleśniczego Nadleśnictwa Gromnik o organizacji, wspólnie ze strukturami kościelnymi, pielgrzymki leśników do Sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej 7 lipca 2023 r. pod hasłem *Wierząc w Chrystusa – kochajmy kościół*, trzech pracowników na to wydarzenie, a ponadto wydatkowało na udział w nim kwotę w wysokości 1 179,38 zł z ZFŚS;

c) wydatkowano w 2022 r. kwotę 688,43 zł w ramach organizowanych w Zakopanem obchodów *25 rocznicy Pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny*.

Nadleśniczy wyjaśniając jaki były podstawy prawne wysłania na ww. wydarzenie w latach 2021-2023 pocztu sztandarowego oraz wydatkowania na ten cel środków pieniężnych, wskazał m.in. że była to impreza cykliczna organizowana od ok. 20 lat, w której poza aspektem religijnym o charakterze fakultatywnym, występuje aspekt integracyjny. W omawianym przypadkach faktury wystawione zostały przez Nadleśnictwo Gromnik (jednak w zaproszeniach wystosowanych przez Nadleśniczego tego nadleśnictwa wraz z przedstawicielem władz kościelnych, brak było jakiegokolwiek wzmianki o odpłatności za udział w tych wydarzeniach). W tym zakresie Nadleśniczy wyjaśnił, że poniesienie kosztu na ten cel wynikało z faktu otrzymania faktur wystawionych przez organizatora z tytułu kosztów organizacji imprezy integracyjnej. Nadleśniczy wyjaśnił ponadto, że brak reprezentacji

Nadleśnictwa mógłby zostać negatywnie odebrany przez jego pracowników, tradycyjnie biorących w tych wydarzeniach.

Ponadto w odniesieniu do uroczystości *25 rocznicy Pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny* Nadleśniczy wyjaśnił, że podstawę delegowania pracowników Nadleśnictwa na to wydarzenie stanowiło pismo z 24 maja 2022 r. Sekretarza Stanu – Pełnomocnika rządu ds. leśnictwa i łowiectwa Edwarda Siarki, zapraszające leśników do udziału w uroczystości pod Wielką Krokwią.

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień NIK wskazuje, że w świetle przedstawionych dokumentów, zaproszenia na to wydarzenie z lat 2021-2022 wskazywały, że miały one charakter religijny. Jednocześnie nie informowały Nadleśniczego o jego części integracyjnej, konieczności poniesienia kosztów z tego tytułu, a w odniesieniu do 2023 r. decyzja o uczestnictwie i delegowaniu pracowników Nadleśnictwa nie zawierała się w katalogu prawnych kompetencji Nadleśniczego, określonym w art. 35 uol.

(akta kontroli str. 819-825, 836-852, 2416-2417, 2419)

4. Nadleśniczy zaaprobował stan, w którym został zobowiązany do uregulowania należności w łącznej kwocie 3 384,08 zł (wynikającej z wystawionych przez RDLP faktur z tytułu prowadzenia promocji gospodarki leśnej podczas wydarzeń pn. *Spotkanie na Hali Łabowskiej* oraz *Spotkanie na Hali Łabowskiej – upamiętnienie pomordowanych przez władze komunistyczne Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowców oddziału „Żandarmeria”*)¹⁸², pomimo tego, że nie miał wpływu na proces organizacji i przeprowadzenia tych wydarzeń, a jego rola sprowadzała się w istocie do zapłaty środków pieniężnych w wysokości określonej przez jednostkę nadrzędną w strukturze organizacyjnej Lasów Państwowych. Zaniechanie podjęcia działań weryfikacyjnych w tym zakresie stanowiło przejaw nierzetelnego działania.

(akta kontroli str. 1468-1473)

Wskazać przy tym należy, że jako współorganizatorzy wydarzenia, które odbyło się 9 września 2023 r., wymienieni zostali m.in.: RDLP, Nadleśnictwo Nawojowa i jego nadleśniczy, wójt gm. Łabowa oraz Fundacja *Osądź mnie Boże...* im. Ks. Władysława Gurgacza TJ, natomiast jako organizator nie zostało wymienione Nadleśnictwo Miechów. Wskazać przy tym należy, że imienne zaproszenie do udziału w tym wydarzeniu, podpisane zostało przez Dyrektora RDLP, Prezesa Fundacji *Osądź mnie Boże* oraz Wójta Gminy Łabowa i przesłane do Nadleśniczego 31 sierpnia 2023 r.

(akta kontroli str. 1467)

Wyjaśniając podstawę poniesienia tych kosztów (umowa lub porozumienie podpisane przez Nadleśnictwo lub decyzja Dyrektora RDLP), Nadleśniczy stwierdził m.in., że uroczystości na Hali Łabowskiej mają charakter regionalny, gdzie do udziału w tym wydarzeniu zapraszane są wszystkie jednostki RDLP w Krakowie. Stąd też RDLP obciążało finansowaniem tego przedsięwzięcia wszystkie nadleśnictwa proporcjonalnymi kosztami jego organizacji. Z punktu widzenia LP organizacja wydarzenia na Hali Łabowskiej jest wspólnym działaniem jednostek organizacyjnych LP, co stanowiło podstawę do poniesienia kosztów ze środków obrotowych Nadleśnictwa. Dodatkowo wyjaśnił, że *Nadleśnictwo nie przeprowadzało procedury udzielenia zamówienia publicznego, a usługa ta została nabyta od jednostki Lasów Państwowych.*

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień NIK wskazuje, że koszty organizacji wspomnianych wydarzeń obciążyły bezpośrednio wynik finansowy Nadleśnictwa. Tym samym jako niepożądany należy uznać stan, w którym Nadleśnictwo akceptuje

¹⁸² [1] faktura nr 220910081 z 30 września 2022 r. za *Spotkanie na Hali Łabowskiej w d. 03.09.2022 r.* na kwotę 1 266,17 zł. Nadleśniczy zatwierdził fakturę 19 października 2023 r.; [2] faktura nr 230910050 z 22 września 2023 r. nr kwotę br. 2 117,91 zł za *Współorganizację uroczystości Hala Łabowska 9 września 2023 r.* Nadleśniczy zatwierdził fakturę 19 października 2023 r. W fakturach tych Nadleśnictwo zostało określone jako nabywca.

swoje zobowiązanie do wydatkowania środków finansowych, bez zapewnienia możliwości wpływu na organizację i koszty ww. wydarzeń.

(akta kontroli str. 3301-3306)

5. Nadleśniczy w ramach współpracy z Dyrektorem CILP przy organizacji trzech wydarzeń nie podjął rzetelnych działań na rzecz weryfikacji celowości ich organizacji. Dotyczyło to następujących wydarzeń: „1/ IX Małopolskie Targi Żywności pn. Zasmakuj z URK oraz XXV Małopolskiej Giełdy Agroturystycznej, które odbyły się 16-17 września 2023 r. na terenie RDLP w Krakowie (30,8 tys. zł brutto)¹⁸³; 2/ „Poznaj gospodarza – Zrozum las”, które realizowane było od 1 czerwca do 31 października 2023 r. na terenie nadleśnictw Myślenice i Miechów (23,9 tys. zł brutto)¹⁸⁴ oraz 3/ „Dzień Dziecka Służb Mundurowych”, które odbyło się 1 czerwca 2023 r. (6,2 tys. zł brutto)¹⁸⁵.

Pomimo tego, że celem zawartych porozumień z Dyrektorem CILP była promocja zrównoważonej gospodarki leśnej to nie podjęto żadnych działań w zakresie określenia potrzeb upowszechniania w społeczeństwie wiedzy dotyczącej prowadzonej przez Lasy Państwowe gospodarki leśnej oraz mierników wskazujących poziom osiągnięcia tego celu. Działania podejmowane w Nadleśnictwie ograniczały się jedynie do akceptacji wnioskowanej propozycji podjęcia współpracy wystosowanych m.in. przez RDLP. Powyższe zaniechanie skutkowało wydatkowaniem środków własnych Nadleśnictwa (następnie refinansowanych przez CILP) w łącznej kwocie 60,9 tys. zł, bez możliwości dokonania oceny na ile poniesione wydatki przyczyniły się do uzyskania zakładanych rezultatów (promocja gospodarki leśnej).

Nadleśniczy wyjaśnił, m.in., że: *Porozumienia z CILP na organizację (dwóch pierwszych) wydarzeń zostały zainicjowane przez RDLP w Krakowie oraz Nadleśnictwo. Organizacja wydarzenia „Dzień Dziecka Służb Mundurowych” została zainicjowana przez Nadleśnictwo we współpracy z Powiatowymi Komendami Policji i Straży Pożarnej w Miechowie. Scenariusz i kosztorys na wydarzenie „Poznaj gospodarza – Zrozum las” został przygotowany przez RDLP w Krakowie we współpracy z Nadleśnictwem Myślenice oraz pracownikiem Nadleśnictwa. Scenariusze na pozostałe wydarzenia opracował pracownik Nadleśnictwa w oparciu o konsultacje z RDLP w Krakowie.*

Nadleśniczy wyjaśnił ponadto, że promocja Lasów Państwowych podczas tych wydarzeń polegała m.in. na: a/ wystawieniu stoiska edukacyjno-promocyjnego zawierającego logotypy Lasów Państwowych, b/ promocji ekologicznych produktów pochodzących prosto z lasu; c/ przekazaniu uczestnikom materiałów promocyjno-edukacyjnych oraz informacyjnych z logotypem LP; d/ udostępnieniu infrastruktury edukacyjnej w postaci Izby Leśnej wraz z „Mini ścieżki” znajdujących się przy siedzibie Nadleśnictwa Miechów, e/ przekazaniu uczestnikom materiałów promocyjno-edukacyjnych oraz informacyjnych z logotypem LP.

Według Nadleśniczego: *Sporządzono analizę potrzeb dotyczącą promocji Lasów Państwowych, zrównoważonej gospodarki leśnej oraz edukacji przyrodniczo-leśnej społeczeństwa. Organizacja powyższych wydarzeń była przede wszystkim odpowiedzią na prośby społeczeństwa, które wskazywało na potrzebę organizacji przedmiotowych wydarzeń bezpośrednio lub za pośrednictwem m.in. Urzędu Gminy w Miechowie. Wystawianie stoiska podczas „X Małopolskie Targi Żywności Zasmakuj z URK oraz XXV Małopolska Giełda Agroturystyczna”, które jest wydarzeniem cyklicznym (wpisanym w coroczny kalendarz edukacyjnopromocyjny Nadleśnictwa),*

¹⁸³ W ramach którego sfinansowano m.in. organizację stoisk wystawienniczych, zakup materiałów promocyjno-reklamowych, zakup produktów marki Dobre z Lasu.

¹⁸⁴ W ramach którego sfinansowano m.in. zakup materiałów promocyjnych, poczęstunek dla uczestników wydarzenia, warsztaty edukacyjne dla uczestników wydarzenia, przewóz uczestników na wydarzenie.

¹⁸⁵ W ramach którego sfinansowano zakup materiałów promocyjno-reklamowych oraz usługę cateringową.

jest odpowiedzią na potrzebę uczestników, którzy wielokrotnie wybierali stoisko Lasów Państwowych najsympatyczniejszym i najlepiej przygotowanym stoiskiem podczas przedmiotowego wydarzenia. Powyższe wydarzenia mają również na celu zapewnienie sprawnej i efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi, budowanie relacji społecznych oraz poznanie sąsiada (Lasów Państwowych), który jest gospodarzem lokalnych lasów oraz Urzędem Gminy i Miasta Miechów. Efekty osiągnięte podczas zorganizowanych zajęć: 1/ „Poznaj gospodarza – Zrozum las” to zacieśnienie kontaktów z lokalnymi dziennikarzami, samorządami oraz organizacjami porządku publicznego; zwiększenie świadomości dotyczących funkcjonowania Lasów Państwowych jako firmy; zwiększenie poziomu świadomości społeczeństwa w zakresie prowadzonej przez Lasy Państwowe gospodarki leśnej; zaprezentowanie leśników jako specjalistów ludzi z pasją i wiedzą dotyczącą funkcjonowania ekosystemów leśnych; zaprezentowanie sposobów prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej łączącej wszystkie funkcje jakie mają pełnić lasy; organizacja wydarzenia mającego duży wymiar edukacyjny, efekt ten potwierdziły przeprowadzone po wydarzeniu anonimowe ankiety ewaluacyjne; gotowość do rozmowy i aktywnego uczestnictwa w dialogu społecznym; umożliwienie pobytu na łonie natury i czerpanie z tego radości, w tym pobudzanie wrażliwości wobec przyrody a zwłaszcza lasu; 2/ „Dzień Dziecka Służb Mundurowych” zaszczepianie wśród najmłodszych chęci do nauki i poznawania otaczającego środowiska naturalnego; zaprezentowanie infrastruktury edukacyjnej co bezpośrednio przekłada się na coroczny wzrost ilości zajęć prowadzonych przez pracowników Nadleśnictwa w ramach edukacji leśnej na stworzonych obiektach; budowanie wśród najmłodszych świadomości ekologicznej; 3/ „X Małopolskie Targi Żywności Zasmakuj z URK oraz XXV Małopolska Giełda Agroturystyczna” uświadomienie konieczności odpowiedzialnego korzystania dóbr środowiska zgodnie z ideą Zrównoważonego Rozwoju; upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy o ekosystemach leśnych, funkcjach lasu oraz zrównoważonej gospodarce leśnej prowadzonej przez Nadleśnictwo; gotowość do rozmowy i aktywnego uczestnictwa w dialogu społecznym; promowanie zdrowego trybu życia w społeczeństwie. Podsumowując powyższe stwierdzam, że założone efekty zostały osiągnięte. Nadleśnictwo w latach kolejnych będzie dążyło do kontynuacji kolejnych edycji ww. wydarzeń.

Odnosząc się powyższych wyjaśnień, NIK wskazuje, że jakkolwiek Nadleśniczy może organizować wspólne przedsięwzięcia nadzorowanych jednostek organizacyjnych w zakresie m.in. racjonalnej gospodarki leśnej, to jednak wydatkowanie środków w celu jej promocji, powinno być każdorazowo poprzedzone analizą potrzeb upowszechniania w społeczeństwie wiedzy o prowadzonej przez Lasy Państwowe gospodarce leśnej oraz potencjalnych efektów takich działań. W sytuacji, gdy takie działania nie zostały podjęte uniemożliwia to dokonanie oceny skuteczności prowadzonej promocji gospodarki leśnej.

(akta kontroli str. 1042-1087, 2134-2149, 3367-3374)

OCENA CZĄSTKOWA

Nadleśnictwo prawidłowo prowadziło działania z zakresu polityki kadrowej i finansowej oraz rekrutacji nowych pracowników, które przebiegały zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami wewnętrznymi. Prawidłowo dokonywało też darowizn na cele społecznie użyteczne, a także celowo i gospodarnie wydatkowało środki na zakup usług obcych. Jednakże stwierdzono nieprawidłowości polegające m.in. na: 1/ przyjęciu w Regulaminie Gospodarowania ZFŚS w Nadleśnictwie postanowienia zezwalającego na finansowanie z tego źródła wyjazdów zaspokajających potrzeby religijne pracowników, co było sprzeczne z powszechnie obowiązującymi przepisami; 2/ niepodjęciu rzetelnych działań na rzecz weryfikacji celowości organizacji wydarzeń promocyjno-edukacyjnych, na które wydatkowano łącznie 60,9 tys. zł.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Zapewnienie prowadzenia sprzedaży detalicznej drewna na zasadzie najwyższej opłacalności.
2. Wzmocnienie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów UOR, w szczególności w zakresie przeprowadzania inwentaryzacji składników majątkowych.
3. Zapewnienie prowadzenia ksiąg obiektu budowlanego dla budynku głównego oraz budynku konferencyjno-biurowego w sposób zgodny z rozporządzeniem w sprawie KOB.
4. Weryfikację możliwości odzyskania zawyżonej kwoty zniżki naliczonej przez Nadleśnictwo przy sprzedaży lokalu mieszkalnego.
5. Dostosowanie treści Regulaminu Gospodarowania ZFŚS w Nadleśnictwie Miechów do obowiązujących przepisów prawa zawartych w ustawie o ZFŚS.
6. Wyeliminowanie przypadków nieuprawnionego powierzenia pracownikom Nadleśnictwa zadań w dni ustawowo wolne od pracy.
7. Podejmowanie działań weryfikacyjnych poprzedzających zapłatę na rzecz innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych kosztów związanych z organizacją wydarzeń współorganizowanych przez te jednostki.
8. Podjęcie działań na rzecz weryfikacji celowości organizacji wydarzeń promocyjno-edukacyjnych współorganizowanych z CILP.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 12 kwietnia 2024 r.

Kontrolerzy

Marlena Przybylak
specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Jakub Mucha
główny specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

/-/

.....
podpis